

Faşist yönetmelik

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nun yürürlüğe giren yeni yönetmeliğinin tamamen anayasaya aykırı olduğu meydana girmiştir. Yönetmeliğe göre üniversitede öğrencisinin sosyal ve ekonomik yaşamı tamamen kısıtlamakta ve siyasal görüşlerin geliştirilmesi engellenmektedir. Okulda fikir kulübü kurulan 10 öğrenci okuldan bir ay uzaklaştırılmış, Fikir Kulübü Başkanı İbrahim Kaypakkaya 6. Filo'ya karşı bildiri yayınıldığı için okuldan kovulmuştur. Ayrıca, 10 Kasım'da Atatürk'ün anti-emperyalist kişiliğini ortaya koyan bir bildiri yayınılmıştır. Fikir Kulübü'nün yetmiş üyesi sorguya çekilmişlerdir. Bunun üzerine Kaypakkaya bir sonrakaz bildirisini yayınlayarak yöneticileri protesto etmiştir. Bildiride öğretmen kayımcısal olarak bilinen bir müfettişin okul müdürlüğünü getirildiği belirtilmektedir.

Tanklar değişiyor

Londra'da yayınlanan The Times Gazetesi'nde «Türk tankları Pakistan'as bağlı ile yer alan bir habere göre, Türkiye'ye gelenlerde Amerika'dan çok daha yeni savaş materiyeli aldığı için elindeki eski 200 Patton tankını Pakistan'a verecektir. Amerika Türkiye'ye yeni M - 48 tankları vermiştir. Eski M - 47'leri Türkiye'nin bagka bir memlekete verebilmesi için Türkiye ile Amerika arasında görüşmeler yapılmaktadır. Bugün yarın bu konuda bir anlama imzalanacaktır.

Keban'da grev

Keban'da çalışan işçilerin toplu iş sözleşmesi müzakereinden olumlu sonuç alınmadığı için Yapı İş Sendikası greve gitmiştir. Yapı İş Sendikası ile YMSİ - İş Sendikası mensuplarının katıldığı ikinci grev oyamasında 1052 kişi «greve evet» demistiştir.

Senato uyarıldı

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası ve Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri ile yardımcıları ayrı ayrı bildiriler yayınlayarak reform isteklerini hâlâ bir sonuca bağlamayan Üniversite Senatosunu uyarılmışlardır. İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası bildirisinde, Senato'nun reformla ilgili kanun teklifinin Meclis'e sunulusunun daha fazla geciktirilmesi halinde, yaklaşıtan bütçe çalışmaları ve genel seçimler yüzünden reform tasarılarının kanunlaşmasının imkansız hale geleceği ifade edilmiştir.

Nezarete alındı

Iran'da sekiz öğrenci liderinin idam talebiyle yargılanmasını protesto için bildiri yayınlayan İran Öğrenci Derneği Başkanı Hamit Yakup emniyet tarafından nezarete alınmıştır. Emniyetin Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenci olan Hamit Yakup'u sururdığı edecegi bildirilmektedir. Hamit Yakup İran'a gönderdiği takdirde hayatının tehlikeye düşeceğini bilen arkadaşları bunu önlemek için teşebbüsüre girişmişlerdir.

Öğrenci direnişi

Üniversiteye giremeyecek öğrencilerin direniş hareketleri devam etmektedir. Ellerinde «Gece öğretimi istiyoruz, suçumuz okumak mudur? Anaya sa uygulanıyor yaşı dövizler olduğu halde Karaköy Köprüsü üzerinde trafiği takip eden öğrenciler son teşebbüslerinden bir sonucu alamazlarsa Ankara'ya kadar yürüyüze geçeceklerdir.

ANT beraat etti

ANT aleyhine ağlan ceza davalarından biri beraatla sonuçlanmıştır. Doğan Özgüden'in Yunanistan'da Kral'ın devrilmesi üzerine yazdığı «Oyun Ağrı Çıktı» başlıklı yazında hükümete hakaret edildiği iddiasıyla ağlan davanın Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki son duruşmasında Cumhuriyet Savcısı Necdet Yalkut da, Özgüden'in savunmasında birlikte Prof. Sühl Dönmez'in iddialarının gürültülü olduğunu kabul etmiş ve mahkûmiyeti gerektirecek bir durum bulunmadığını bildirmiştir. Bu nedenle 4. Ağır Ceza Mahkemesi, bir üyenin muhalefetine karşılık pogonuyla Özgüden'in ve o sayaklı sorumlu Müdür Yasar Uğur'ın bu yazdan beraatine karar vermiştir. Ote yandan Emin Türk Eliçin'in 1965 yılında Eylem Dergisi'nde yanyanan bir yazdan dolayı derginin sorumlu müdürü Ömür Candaş aleyhine «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla ağlan dava da 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraatla sonuçlanmıştır.

DOĞAN ÖZGÜDEN

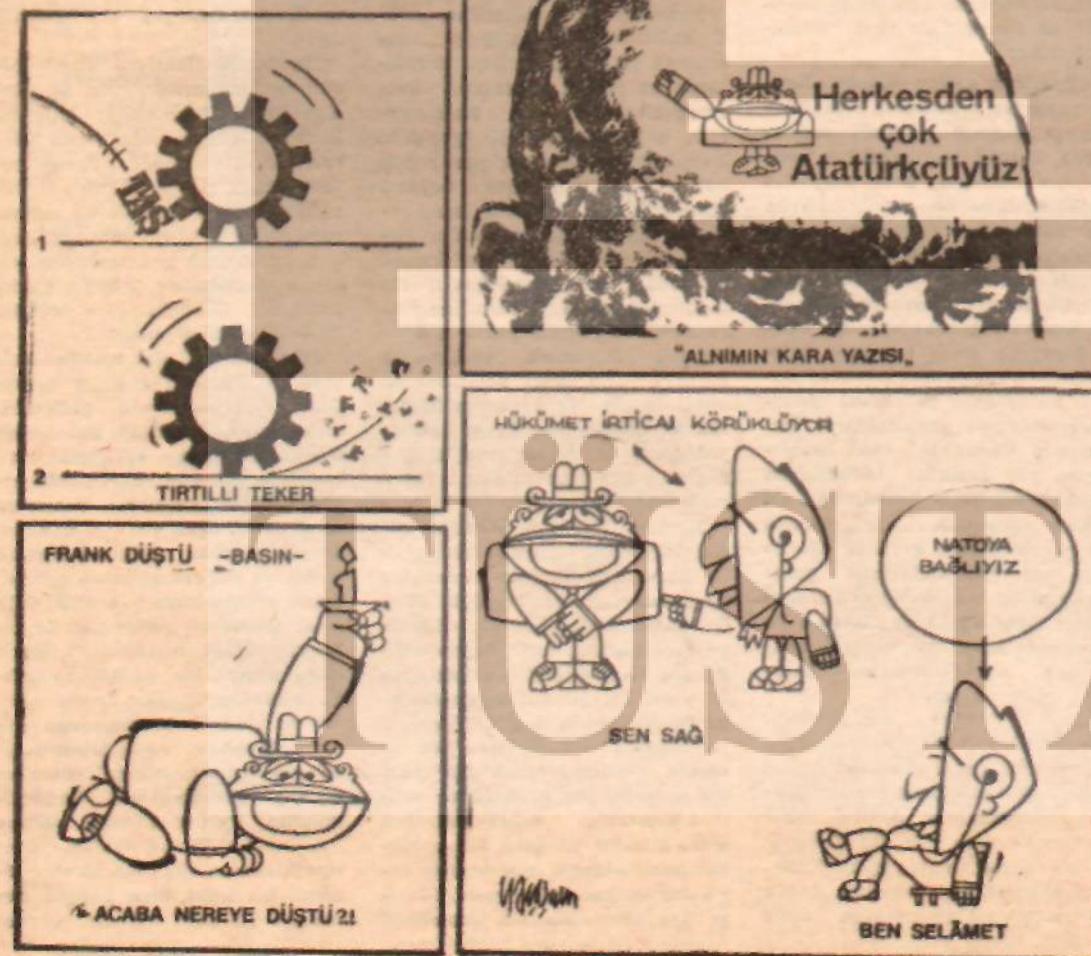
HAFTANIN
YORUMU

Gençliğe düşen görev

SON aylarda sosyalistler arasında lise belliğinde gelen görüş ayrılıkları ve günlük gazetelerde tefrika konusu olan çekişmeler, karşı güçlerin sosyalist harekete karşı hazırlıkları komploların zamanında görülmüş deşirlerini imkânsızlaştırmıştır. Öyle, iç sayfalarımızda ayrıntılı şekilde okuyacağınız gibi, «tehlikeli hafta» diye adlandırılan zaman parçası içinde Amerika ile yerli işbirlikçileri tarafından Türkiye'deki anti-emperyalist ve sosyalist güçlerin tasfiyesini, hiç değilse etki gücünün azaltılmasını öngören bir takım gerçekte tehlikeli kombinasyonlara girişilmiştir. Bu kombinasyonlardan en önemlidisi, şüphesiz, Brüksel'de yapılan NATO Bakanlar Konseyi toplantısıdır. Orta Avrupa'daki blok içi olayları bahane eden emperyalist ülkeler yoğun bir propaganda kampanyası sonunda NATO'nun daha güçlü hale getirilmesini, hatta bir süreden beri bu örgütü karşı olduğunu bildiren Fransa'nın da NATO'yu hararetle desteklemesini sağlamışlardır. Bu arada Amerika'nın dumensuyundaki AP iktidarı da, daha güçlü bir NATO'ya daha fazla angaja olmayı Amerika'ya sadakatının gereği saymış ve silahlanma yarışına katılmayı kabul etmiştir. Türkiye'nin NATO ile bağlarının güçlendirilmesine karşı ana muhalefet partisi CHP'den herhangi bir itiraz vaki olmadığı gibi, iç çekişmeler içinde bulunan sol cephe de herhangi bir protesto sezi yükselmemiştir.

DİGER iki önemli gelişme de Birleşik Amerika'ya geçici büyükelçi George McGhee'nin Türkiye'ye yaptığı olaganüstü ziyaret ve yılın sonu CIA ajansı Robert Komer'in Birleşik Amerika Büyükelçi olarak Ankara'ya gelişidir. Türkiye'ye Amerikan yardımını ilk defa soğan ve Türk politikacılardan yakından tanınan McGhee'nin Ankara'ya ziyareti sırasında gerek AP Lideri Demirel'den gerekse CHP Lideri İnönü'den, Türkiye'de Amerikan aleyhtarları akımın ve sosyalist hareketin güçlendirilmeyeceğine dair teminat aldığı söylenmektedir. Tam McGhee'nin Türkiye'yi ziyareti sırasında bir yandan iktidarnı, bir yandan da İnönü'nün gençlik hareketlerine karşı takındıkları olumsuz tavır, McGhee'ye verilmiş bir garanti niteligidir. CHP'li gençler «Sakın marksistlerle işbirliği yapmayın» nasihatlarında bulunan İnönü, muhayyel bir darbe ihtimalini ileri sürerek «ejrîm tehlikedes» bahanesiyle devrimci gençleri anti-emperyalist ve sosyalist eylemden alıkoymak, hiç değilse CHP'nin kontrolu dışında gelişen bir tip hareketleri kırdırmak hesabındadır. Ashinda iktidara gelen siyasi partiler Amerikan emperyalizminin çıraklarına hizmet ettikleri sîrecrece Türkiye'de bir faşist darbenin söz konusu olamayacağı aşikardır. Amerika ise, 1969'da tek başına iktidara gelebilecek bir AP'den yada onuna koalisyonla gidecek bir CHP'den kendi çıraklarını korumak garantisini almıştır.

BU oyunlar karşısında sol cephe ne yapacaktır? Bu gaflet uykusu devam edecek midir? Anti-emperyalist ve sosyalist hareketin itici gücünü teşkil eden gençlik daha ne kadar yalnız bırakılacak, Amerikanca güçlerin gençlik hareketini pargalamasına, kırdırmasına daha ne kadar göz yumulacaktır? Bu konuda büyük sorumluluk «şüphesiz» Türkiye'nin tek sosyalist partisi olan TIP'e düşmektedir. TIP Merkez Yürütme Kurulu'nnn bildirisinde yer alan gençlik ilgili ifade uzun zamandan beri gençliği ihmali eden sosyalist örgüt için olumlu bir aşamadır. Ancak olaylar o kadar hızlı gelişmekte ve mücadele o kadar gününe verilmektedir ki, gençlik sorununun çözümüne uzun vadeli bir program çalışmasından beklemek, devrimci gençliğin destek ihtiyacına yeterli bir cevap olmayacaktır. Kalıcı bir geyit çalkantılar içinde bulunan sosyalist örgütün devrimci gençleri tümüyle kendisine bağlaması da çok zayıf bir ihtimal olarak görülmektedir. Bu durumda sosyalist ve anti-emperyalist gençlik kendi göbeğini kendi kesmek, temelde ana sosyalist örgüté yandaş olmakla beraber, eylemde her türlü tutucu müdahalelerden uzak bağımsız bir demokratik güç olmak, hatta bu hüviyetiyle ana sosyalist örgütü zaman zaman etkilemek, eyleme geçirmek yükümlülüğü ile karşı karşıyadır.

GÖZ GÖRE
YALÇIN ÇETİN

ŞADI ALKİLİÇ YİNE HAPİSTE...

Yazdığı bir yarışma yazısından dolayı 1962 yılından beri mahkemelerde ve haphanelerde süründürülen çilekes sosyalist Şadi Alkılıç, mahkumiyetinin bir ay önce Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulu'nda kesinleşmesi üzerine geçen cuma günü yeniden yakalanarak kalan dört yıllık mahkumiyetini çekmek üzere Toptası Cezaevi'ne gönderilmiştir.

Bilindiği gibi Alkılıç, 1962 yılında Cumhuriyet Gazetesi'ne yazdığı «Kurtuluş Yolu Sosyalizmdir» başlıklı yazısından dolayı yazı işleri müdürü Kayhan Sağlamer ile birlikte tutulanarak adliyeye verilmiştir. 3. Ağır Ceza Mahkemesi 29 Şubat 1964 tarihinde Alkılıç'ı beraat ettirmiştir de, karar Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nce, yargıların takdir hakkını, özgürlüklerini sunrakla Alkılıç'ı ille de mahküm ettirmek isteyen bir ifadeyle bozulmuştur. Bu bozma kararı 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin yürekli yargılarından gereken cevabı almış, mahkeme heyeti Yargıtay'ın baskısından dolayı davadan çekilmiştir. Bundan sonra dava 5. Ağır Ceza Mahkemesi bakmış ve o da yazda suç görmeden Alkılıç'ı beraat ettirmiştir. Ancak Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin de kararını boza-

rak mahkumiyette israr etmiştir. Bu durum karşısında, Ağır Ceza Mahkemesi karara uyumak zorunda kalmış ve Alkılıç Yargıtay kararıyla «komünizm propagandasından mahküm olmuştur. Ancak bu kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4. Ceza Dairesi suçun propaganda değil, «övmes olduğuna karar vermiş ve Alkılıç'ın cezasını 1,5 yıl indirmiştir. O sırada Alkılıç esasen tutuklu olarak iki yıl hapse yattığı için otomatik olarak sahipliği olmuştur. Ama Yargıtay savcısı Alkılıç'ı ille de mahküm ettirmek istedikleri için bu karara Genel Kurul nezdinde itirazda bulunmuşlardır. Genel Kurul da, 14 üyesinin mahkumiyetine karşı 19 üyesinin oyu ile Alkılıç'ın «komünizm propagandası» yaptığına hükmetmiş ve cezasını yeniden 6,5 yıl ektarmıştır.

Alkılıç şimdi yine demir parmaklıklar arkasındadır. Meşruen tahliye, edilebilmesi için daha en azından iki yıl haphanelere yatması gerekmektedir.

Alkılıç'ın mahkumiyeti defalara bellitliğimiz gibi, adalet hesabına bir utanç belgesi olarak kalacaktır.

Alkılıç'ın mahkumiyetine karşı daha simdiden yurt dışında da tepki başlamıştır. Nitekim Londra'daki Kardaş

TİP'TE PROGRAM DEĞİŞİKLİĞİ VE ÇETİN ALTAN'IN İHRACI...

TÜRKİYE İşçi Partisi'nin kongre sonrası çalkantıları devam etmektedir. Sadece üst kademeler değil, partinin alt kademelerinde de son çatışmaların yarattığı gaşkink ve kararsızlık tam anlamıyla hissedilmekte, üyelerde partinin geleceği bakımından büyük bir endişenin hakim bulunduğu gözlerden kaçmamaktadır.

Bu tereddütli ortam içinde geçen haftanın iki önemli gelişmesi, partinin yeni seçilen merkez yöneticilerinin son anlaşmazlıklar konusunda görüşlerini açıklayarak yeni bir çözüm yolu aramaya çalışması, bunun yanında da, başta Aybar olmak üzere parti yöneticilerine seviyesizce saldırlarına devam eden İstanbul Milletvekili Çetin Altan hakkında «kesin İhraç» istenmesi olmuştur.

Merkez Yürütme Kurulu An-

kara'da geçen hafta başında yaptığı iki günlük toplantıdan sonra yayınıladığı bildiride Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu iç ve dış tehdikeleri sralanmakta ve TİP'teki son kaynakları bu tehdikeler muvacehede de değerlendirerek su endüseyi ikeri sürdürmektedir: «*Hat böyle iken TİP'in Büyük Kongresi'nden önce başlayan ve parti içinden ve dışından devam ettiren, partimizin birlik ve beraberliğine yöneltilmiş bulunan bir takım olumsuz olaylar cereyan etmektedir.*»

Aybar'ın görüşlerine karşı çıkanları toplayan «parti birlik ve beraberliği yönettilmiş olumsuz» davranışlarında bulunmakla suçlandırmak gibi gerçekten ölümsüz ve haksız bir ifade taşıyan bu paragraftan sonra partinin üst kademesinde bulinen görüş ayrılığı özetle söyle ortaya konulmaktadır:

«*Söz konusu olaylar, yüzye-deki görünüşü ile, partimizin üst kademelerinde vazife almış bazı arkadaşlar arasında Türkiye'de uygulanacak sosyalizm üzerinde bir görüş ayrılığı别墅*

minde belirmiştir. Hatırlanacağı üzere mesele genel başkanımızın Türkiye sosyalizminin hürriyetçi niteliği üzerinde yaptığı konuşmalar sonunda patlak vermiş ve karşı görüş sahipleri sosyalizmin özü itibariyle esasen hürriyetçi olması *hasebiyle bu hususun ayrıca belirtilemesine izin verilmemiştir*. Giderek bu görüş ayrıntı sosyalizmde üst yapı müesseselerinin mahalli ve milli karakterleriyle alt yapıyı etkilemesi meselesine gelmiştür.

Oysa, anlaşmazlık konusunun sadece bundan ibaret olmadığı, genel başkanın yetkili organlara danışmadan ve karar almadan parti adına görüş açıklamasının, giderek partide «*ekşisel yönetim*» yol açılmasının da tenkit konusu olduğu bilinmektedir. Bildiride ise bu konuya hiç değinmemiştir ve «*Büyük Kongre bu fikri mücadelede genel başkanımızın ortaya attığı tezi benimsemis ve onaylamıştır*» denilerek Aybar'ın görüşlerinin kesin zaferi ilan edilmiştir.

Merkez Yürütme Kurulu'nun bu açıklaması, kongre tasfiyatını ince tefferruatına kadar bilmeyen parti çevrelerinde teşeddütle karşılanmıştır. Zira dağlı dağardaki sosyalistler, kongre delegeesi olanlar dahil Büyük Kongre'de Aybar'ı tamamen haklı çıkartan böyle bir onaylamamış nasıl ve ne zaman yapıldığını farkında değildir.

Ne var ki, gerçekten Aybar'ın görüşlerini aynen dile getiren iki sayfalık bir teklif kongrenin son günün Teklifler Komisyonu'nun raporu içinde sıklıkla okunmuş ve üzerinde hiç tartışma yapılmadan Başkan Çetin Altan'ın Erozan'vari bir oylamasıyla ve kasiha göz arasında kongreden geçmiştir. Seçim heyecanı içinde bulunan delegelerden çoğu sırata okunan raporun ne olduğunu dahi anlayamamış, Kongre başkanı ile komisyon sözcüsü de, bunun Aybar'ın görüşlerini onaylayan bir

begli önerge sahiplerinin, kongredeki väki beyanlarıyla kendilerini parti disiplini içinde sağlamak taahhüdüne bağladıktır. Ancak fikir tartışmalarının Büyük Kongre'de alelacele ve hiç göründüremezden alınmış bir kararla büyük gibi kesileceğini sanmak asrı

MEHMET ALİ AYBAR — Programın geliştirilmesini kabul etti —

tyimserlidir. Tartışmalar, parti birlik ve beraberliğini bozmamak şartıyla, sadece kurularda ve somut meseleler üzerinde sürdürülmesi gerekecektir.

Bu temel ilkelerin hem türkçe ve programda, hem de şimdiden kadar toplanmış bulunan kongre kararlarında kesin olarak tesbit ve tescil edildiği bildirildikten sonra Merkez Yürütme Kurulu, önemli bir aşama yaparak eksik ve yetersiz parti programının geliştirilmesi yolunda olumlu bir teklif getirmektedir. Bildirinin bu teklifi ilgili bölümü şöyledir:

«*Bu temel ilkeler mahfuz kalmak ve Türkiye'ye özgü sosyalizm doğrultusunda geliştirilmeli olup, özellikle üst yapı müesseselerinin özelliğini ve bunların alt yapı üzerindeki etkilerini, alt yapının üst yapı üzerindeki etki ve tepkilerini somut olarak bilimsel açıdan tesbit ve değerlendirmek için ve temel reformların gerçekleştirilmesi hedefiyle bir etamhâlîlik ve baskın gereklisi olmayı yaşıyor. Aybar'a aynı görüşleri paylaştıranlar inanmak istemektedir.*

Merkez Yürütme Kurulu bildirisinin daha sonraki bölümünde parti tüzüğünden «*karakter ve amaca maddelerindeki ilkelerden bareket edilerek, «*Türkiye İşçi Partisi, milli bağımsızlığımıza ve sosyalist hareket içinde parti olarak da bağımsızlığına kışkırtıcıla bağlı, Türkiye'ye özgü tarihi şartları göz önünde bulundurarak üst yapı müesseselerinin mahalli ve milli karakterini değerlendirerek mücadelesini yürüten bir sosyalist parti olduğu için de bize özgü bir sosyalizmin, yani Türkiye sosyalizminin tek temsilcisi**

Halkı dinlemek

Derneği Başkanı Selma Ashworth, International Amnesty'ye yeniden başvurduğunu açıklamış, ayrıca özel İngiliz televizyonunun, BBC'nin, Observer ve Daily Mail gibi önemli gazetelerin de kampanya açarak kendisine yardım edeceklerini söylemiştir. Amnesty'nin gönüllüleri, Londra'daki Türkiye Büyükelçiliğinin önüne giderek beyanname dağıtmalar ve orada üç gün üç gece yatacaklardır. Bu da sonuç vermezse, son çare olarak achiğrevi yapacaklardır.

Alkılıç, çıktıktığı bütün meşakkate rağmen cezaevine hiç sarılmışmadan, başı yukarıda girmiştir. Kendisi, bir dava uğruna hayatını dahi hice sayan insanların inanc bütünlüğünü ile čile doldurmağa devam edecektir.

Alkılıç'ın yeniden demir parmaklıklar arkasına atıldığı su günlerde kendisinin bir süre ANT'ta yayınlanan veda mektubundan şu satırları bir kere daha hatırlamak Türk sosyalistleri için görevdir:

«En büyük kederim, dünyada ve Türkiye'de sosyalistler arasında çıkan çekişmelerdir. Beni bundan çok hiçbir şey kahredemez. Türkiye sosyalistleri birleşmeye, toplanmaya mecburdurlar. Obur yollar çıkmaz sokaktır.»

CETİN ALTAN
İhraç istendi

getirmek, nihayet programınızda gereği kadar işlenip açıkça kavutulmamış bulunan; örneğin şehirleşme problemi gibi, konut problemi gibi sorunları enine boyuna bilim işliğinde açıkça kavututmak niyakası ile Merkez Yürütme Kurulu, Genel Yönetim Kurulu'na program üzerinde yukarıda belirtilen çahşmaları yapmakla görevli bir bilim komisyonunun kurulmasını tekli etmemi kararlaştırmıştır.

Programı değiştirmek ve partide çatışan çeşitli görüşlerin sentezini sağlamak üzere bir bilim kurulu teklifi; dergimizin geçen sayısında açıklanan «Üçüncü Yols önerisine uygun bir girişimdir. Bilim Kurulu'nun nasıl ve kimlerden teşkil edilecekti, çeşitli görüşlerin temsilcilerinin kurula alınıp alınmayacağı, caħħmalarla ilişkili bünye kurulmuş bir bilim komisyonunu kurulmasına tekli etmemi kararlaştırmıştır.

Çetin Altan'ın bu yayınılarının fikir özgürlüğü ve yapıtı tenkitle hiçbir hantılı bulunmadığı tesbit edilerek tüzüğümüzün 7 ve 43. maddelerindeki hükümleri kapsamına içine giren bünyelerinden ötürü ad geçen üyenin partiden kesin çıkışma istemi ile haysiyet divanına verilmek üzere dosyamız Genel Yürütme Kurulu'nun ilk toplantılarında gündeme alınmasının oybirliği ile karar verilmiştir.

Ancak Merkez Yürütme Kurulu, bildirinin birinci kısmının önce, Çetin Altan'ın İhraç ile ilgili kısmının bir gün sonra basına verilmesini kararlaştırmıştır.

Ne var ki, bazı gazetelerde çıkan «Aybar Altan'ın İhraçını istedik» şeklindeki haberler üzerine Çetin Altan daha bildiri

Bu ne birincisi, ne de sonuncusudur. din dedikleri kişiler halka coğu zaman oyun etmektir, edeceklerdir. Ortada bir telâş, bir telâş. Ferman okunmuyor tozdan dumandan. Herkes birbirine soruyor: Ne olacak, ne olacak? Bundan sonra ne olacak? Ne için yaptılar bunu? Sirası mı? Tam bu sıralarda, yeni gelişen bir partiye bu yapılmış mı? Çok kötü, çok kötü... Aca- ba kim haklı? Canım olur mu? Bu adamlar dell mi? Niçin yaptılar?

Bir dedikodu rüzgarı Ankara, İstanbul şehirlerinin üstünde... Amanın bre! Yer yerinden oynuyor. Kıyamet kopuyor. Herkes sonsuz bir lâf sehvete. Konuşuyor, konuşuyorlar, yakınıyorlar.

Ne oluyor, ne oluyor? Hiç bir şey olmuyor kardeşler. Ama hiç bir şey olmuyor kardeşler. Size bir şey söyleyim mi. Türk aydınlarında gene lâf sehveti nobbeti başladı. Bu zamanlar, Türk halkın döneneceli döndüğü andır. İşte onun için lâf sehvetine vurduk... Yakında ortaklı durulacak ve ortada fol ve yumurta olmadığı anlaşılacek.

Bu hastahıgnız, bencilliğ hastalığınız, halkın en kutsal, insan soyunun en kutsal davası: üstünde oynadığınız sözüm ona aydın havası oyunu ne zaman bitecek? Halk, ağızımı şamarı çekip, durun bre dediği, diyebildiği an bitecek. Bana öyle geliyor ki, İşçi Partisi Büyük Kongresinde bunu gördüm, halkın bu sözü söyleyebileceği zaman çok uzak değil. Bana öyle geliyor ki çok yakın bir zamanda halk, oturan yerine ve hizaya gelin efendiler, diyecek. Belki de bu son telâş onandır. Halkın dirilişinden, iğe el koymasından geliyor. Bu telâşımız, bu büyük kaynasmamız belki de bundandır. Büyük bir oyunu yitirmemizin telâşıdır.

Az gelişmiş memleketin az gelişmiş aydınları insan gibi insan değildir. İnsandan ayrı, yarı tanrı bir yaratuktur. Yani bular kendini yarı tanrı sayan yaratıklardır. Ben bunu böyle gördüm. Korkaktır, bencildir, yarı tanrıdır. Halkın üstündedir, memleketin, davanın üstündedir. Onun kutsal varlığı olmazsa hiç bir şey olmaz. Bu alkış gönüllü olmayan yarı tanrı aydın: halk yerine, oturtacaktır. Bundan şüphemiz olmasın.

Az gelişmiş aydınlar bu kötülüğü kitabı etmiyor. Bizim aydınımız reden yaratıcı değil? Çok kitabı okuduğu için değil. Birincisi çok kitabı okuyamadığı için... Az kitabı okuyup, çok ezberlediği, çok az düşündüğü için. Elbette kitabı, iyi okunmuş kitabı insanın kafasını yapmakta, kişiliğini geliştirmekte büyük bir payı

yayınlamadan Akşam'a «Asıl Aybar'ı İhraç etmek gerekmektedir» başlıklı bir yazı yazarak genel başkanı ağır şekilde suçlamıştır.

Cetin Altan'ın Aybar'a yollandığı suçlamaların doğru olup olmadığı fizerde duracak değil. Ancak iddia edildiği gibi kongrede Aybar jurnalcılık etmişse, karşı grubu konuşturmak için kendisine baskı yapmışsa, seçimlerde hile yapılmışsa, o Kongreye başkanlık eden Cetin Altan bunları zamanında Kongreye açıklamamakla en az Aybar kadar suçludur. Seçimlerde hile yapılmışsa, kongrenin sonuna kadar beklemeyip sekiz saat önce kongreyi tekrar ederek görevinden ayrılan Altan da suçludur. Aybar ceberrut ise, onun görüşlerini hiç tartışma yapmaya imkân vermeden Kongreye onaylattıran Cetin Altan da suçludur. Aybar karşısındakileri cellata teslim edebilecek bir politikacı ise, onu daha altı ay önce kendi kögesinde «Türkiye'nin en dürüst, en bayanıgit parti lideri» laneden

Cetin Altan da suçludur.

Hele hele 1965 seçimlerinde gülserce CHP'nin kapışım çaldıktan sonra yüz bulamayınca «milletvekilliği» garantisini alarak sırı dokunulmazlık kazanmak ve aylığı 10 bine getirmek için TİP'e rampa eden Cetin Altan'ın, partinin sekiz yıldır çilesini gelen insanlara sosyalistlik dersi verme hec hakkı yoktur.

Nitekim TİP yöneticilerinin bu suçlamalar karşısında tepki göstermiş, «haysiyet divanına sevk» kararını bir bildirme açıklayan Genel Sekreter Kemal Nabioglu basına verdiği demeçte «Cetin Altan'ın TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ve diğer yöneticilere karşı açtığı tezvîr, iftira ve yalan kampanyası hem bu zatin gerçek kişiliğini ortaya koymus, hem de oynamalı istenen oyunu su yüzüne çıkarmıştır. Gaye TİP'i büyük seçimlerden önce parçalamak, Amerikan emperyalizmi aleyhindeki kampanyaya ve partimizin sekiz yıldık başarılu mücadelebine bir darbe indir-

mekti. Cetin Altan'ın sosyalizmi savunmak maskesi altında yaptığı görev iste budur. Milletvekilli seçilmesi için TİP listesinden bağımsız aday olan Cetin Altan'ın sosyalistliği bu tarihten sonra başlar. Daha eski tarihli yazıları, özellikle Milliyet'te çikmiş yazıları, Altan'ın sosyalistlikle hiçbir ilgisi olmadığını ispatlamaktadır. Kaldu ki, sosyalistçe yazilar yazmaga başladiktan sonra da daima dönüşler yapmıştır. Hele siyasi havanın gerginliği günlerde Cetin Altan daima yükseksense derecelik döndürlerle İnnöbü'nün, Ecevit'in kanadı altına sağlamayı ihmal etmemiştir. Aybar'a bugün küfreden bu zatin Aybar hakkındaki övgü yazilarının mürekkebi bile daha kurummuştur. Sosyalizm tarihinde bu gibilere çok rastlanmıştır. Partimiz sayesinde ulaştığı şöhretle ne oldum delisi olan bu megalomap kısa zamanda geldiği yere dönecektir» demisti.

Cetin Altan ve benzerleri geldikleri yere döneceklerdir. Sosyalist hareket şüphesiz, onları affetmeyecektir.

Ümmetçiler, kongrede AP'nin yönetimini tamamen ele alacak !

SÜLEYMAN Demirel, Mehmet Turgut ve Cemal Bayar'dan çok Türkiye'nin kaderi ile pek yakından ilgili bulunan AP Büyük Kongresi, 29 Kasım Cuma günü Ankara Atatürk Spor Salonu'nda başlayacaktır.

AP Kongresi'nde Demirel'in yeniden genel başkanlığı, Mehmet Turgut'un adamlarının da Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Temsilciler Meclisi'ne seçilecekleri, bundan sonra gazetelerin sütunlarını «AP'den istifa» haberlerinin dolduracağını, kargınlık suçlamaların birbirini kovalayacağını şimdiden söylemek için kâhin olmaya lüzum yoktur.

Son suların gelişmelerine söyle bir göz atmak AP'nin nasıl bir geleceğe içinde olduğunu anlamak için yetecektir:

— İl kongrelerinde eski DP'lilerin de desteği alan «Ümmetçiler» başarı sağlamış, «Yeminiller» tam bir hezimete uğramışlardır.

— Ümmetçiler, AP Millet Meclisi Grubu seçimlerinde de «Yeminiller» ezmis ve daha sonra komisyonlardaki üyeliklerde tek tek kendi adamlarını getirmişlerdir.

— Ümmetçiler, Yeminiller'in lideri durumundaki Aydin Yalcı'nı AP Millet Meclisi Grup Başkanlığı'ndan, daha sonra da Türk Belediyeçilik Derneği Genel Başkanlığı'ndan uzaklaştırmışlardır.

— Yeminiller'in desteğiyle genel başkanlığa gelen Demirel, Mehmet Turgut'un Celal Bayar'a da desteğini almasından sonra Ümmetçilerle ittifak yapmıştır. Ümmetçilerle ittifak yaptıkları sonra gitliği yurt gezilerine de Mehmet Turgut'u beraberinde götürmüştür, teşkilata Turgut'la beraber oldukları izlenimini vermek için büyük çaba harcamıştır.

— AP içindeki çekişme, bizat Demirel tarafından İstanbul İl Kongresi'nde «Her siyasi partinin bünyesinde olduğu gibi bizim bünyemizde de hizmet yarınmasına tevhit ettiği çekişmeler mevcuttur» sözleriyle ağıya vurulmuştur.

— «Af değil tashih karar istemi» diyen Bayar'ın düşünce ve görüşlerini savunmak için kongreden 14 gün önce çıkartılmıştı, başlanan İRADE adlı gazete, «Tebbirler Kanunu için af değil, bu kanuna adalet mefhumu ve birriyetler nizamı aleyhine verilen kararın tashihini istiyoruz, demis ve arkasından tehdidi savurmuştur: «Önce önlüzdé kongre var, ardından da seçim geliyor, ona göre...»

— «Yeminiller» den Hamdi Maden'in başkanlığında toplanan AP Ordu İl Kongresi'nde olaylar çıktı ve Şadi Pehlivanoglu, Ata Bodur, Kemal Şenay ve Bekir Baykal AP'den istifa etmişlerdir.

— Konya AP İl Kongresi

ne «Yeminiller» destekleyen delegeler alınmadı, İçişleri Bakanı Sükan iki kişinin yaralanmasına yol açan kavgayı sonuçlandırmak için «Kanunları tatbik ettirmeyin bana» diye bağırmıştır.

Bütün bu gelişmeler, önlüzdéki AP Büyük Kongresi'nin çekişmeli ve hadiseli geçeceğini, «Ümmetçiler» karşısında «Yeminiller» in yenilgiye mahküm oldukları göstermektedir.

Demirel niçin «Yeminiller» le işbirliği yapmıştır?

Bunun arkasında da Bayar'ın oyunu vardır. Su müdürlüğün iperini vermemekte direnmesi üzerine Bayar bir süre önce başka bir yol izlemeye başlamıştır. Önce «Bizim Eve» ler adı altında eski DP'lileri teşkilatlandıran Bayar, mahalli seçimlerde güvenli ortaya koymaktan sonra AP'ye şantaj yapmak üzere Ye-

nî Türkiye Partisi Lideri Yusuf Azizoğlu ile temas geçmiştir. Bayar'ın YTP ile teması geçmesi üzerine büyük telaş kaptıran «Ümmetçiler» in lideri Mehmet Turgut derhal Saadettin Bilgiç'i Bayar'la görüşmek üzere İstanbul'a göndermiştir. Bilgiç - Bayar görüşmesinde uzun pazarlıklardan sonra eski DP'lilerin AP içindeki Ümmetçiler'i desteklemesine, buna karşılık Ümmetçiler'in eski DP'lere siyasi haklarının iadesi için çalışmasına karar verilmiştir. Ayrıca her iki taraf da Demirel'in

şimdilik yerinde bırakılması hulusunda anlaşmaya varmışlardır. Bayar - Ümmetçiler anlaşmasına göre önlüzdéki kongrede yönetim kurulları ele geçirilecek, daha sonraki kongrede de Demirel tasfiye edilecektir. Bunun için de yapılacak iş şimdilik Demirel'i karşıya almamak, ancak «Yeminiller» i güçsüz kılarak Demirel'in kendilerine ittihamı sağlamaktır. Nitekim her şey planandığı gibi sonuçlanmış ve Demirel «Ümmetçiler» in kucağına düşmüştür.

Demirel de kucağa düşerken kendisini su düşüncelerle teselli etmektedir: «Bu kongreyi alabilemek için Turgut ve arkadaşları ile işbirliği yapmak şart. Fakat, ikinci kongreye kadar Mehmet Turgut'u ekarte etmek de şart. Kongreden sonra ele alınacak iş olduğu için şimdiden bunun üzerinde durmanın anlamı yok... İlk etapta genel başkanlığı ve başbakanlığı garantilemek için gerekeni yapmamışım.»

Bütün bunlardan sonra aklı gelen soru sudur: «Peki Bayar'ın niyeti nedir?»

Aşında eski DP'liler de şimdiki gibi birlik ve beraberlik içinde değildir. Süleyman İktidarı'ndan iş alanlar (İbrahim Kirazoglu, Atif Benderlioğlu ve Nuri Togay gibiler) vefasızlıkla suçlanmaktadır ve arkadaşlarından «Yüz şirenlər» denilmektedir. Buna karşılık Demirel'in kendisi ayaklarına gelmesini ve iş teklifi etmesini bekleyenler, Bayar'ın «...sinda kenetlenmekte, onun ...zindan çıkışın her keleme atasözü kabul etmekte ve eski güllerin döşemesini beklemektedirler.

Ancak Bayar tekrar Çankaya'ya dönmenin mümkün olmadığını bildiğinden, üzerinde uzun zaman çalıştığı plan uygulamadan önce sadık bendelerini

SÜLEYMAN DEMİREL VE MEHMET TURGUT
— Düşman kardeşler aynı safta birlesti —

gevresine toplayarak amacını söyle açıklamıştır:

«Biz bir devirdik. Halkoyu ile geldik ve tarihe geçtik. Bundan sonra bizim izleyeceğimiz siyaset partileri olmalıdır. Böylece yeniden tarihe geçmemeliyiz.»

Bu durumda Bayar'ın, Mehmet Turgut ve arkadaşlarını, bir süre kullanıktan sonra orta yerde bırakmasa da sürpriz olmamıştır. Çünkü aşırı sağın destegindeki Mehmet Turgut ve arkadaşlarının, Bayar'ın direktiflerini aynen yerine getirmesi mümkün değildir. Zira ne olursa olsun Bayar da Atatürk ekolünden yetmiş bir insan olarak Ümmetçiler'e karşıdır. Ümmetçiler'in nazarında da Bayar, en az İndo'nu kadar tehlükeli bir kişidir. Kaldı ki, eski DP'lilerin siyasi haklarının iadesine AP milletvekili ve senatörlerinin büyük çوغuluğu, seçim endişesiyle karşıdır.

Bayar bu gerçekleri bildiği, tecrübeleri ona bir takım sevizler kazandırıldığı için, YTP'yi AP'nin karşısına en güçlü al-

ternatif olarak bulundurmaya devam etmektedir. Nitekim YTP Lideri Azizoğlu, Bayar'ın kendisine verdiği garantiyi söyle dile getirmiştir:

«AP Büyük Kongresi'ni bekleyin. Esas bomba ondan sonra patlayacak. 1969'da hiçbir parti tek başına iktidara gelmeyecektir.»

Hicbir parti tek başına iktidara gelmeyecek ve Bayar bu kaosta «partileriştis» adam olarak ipleri elinde tutacaktır!

Tam bir hezimet içinde bulunan ve Demirel'i kaybeden «Yeminiller» Büyük Kongre'deki tutumlarını Demirel'in konuşmasından sonra gece yapacakları toplantıda tesbit edeceklerdir. Eğer Demirel, Mehmet Turgut'un yanında yada taraflı pozlarda görünecek olursa, bir önerge ile «Tuttuğu gizli siyasi defter» konusunda Demirel'i ve bu defteri görmüş, incelemiş olan İsmail Hakkı Tekinel'i açıklama yapmaya çağırıacaklardır.

Kongreye doğru Demirel, «Ümmetçiler» ve «Yeminiller» birbirlerini adım adım izlemekte, her konuşma, hazırlanan her plan anında karşı tarafa ögrenmektedir.

Demirel «Ümmetçiler» in desteginde liderliği garantilemiştir ama, hafta başında kendisine verilen bir gizli istihbarat raporu kulağına karsuyu kaçmasa ve her şeyi yeniden gözden geçirmesine sebep olmuştur. Bu raporda AP Büyük Kongresi'nden bir açıdan rejimin geleceği ile yakından ilgili olduğu, AP'nin «Ümmetçiler» in eline geçmesinin doğuracağı tehlikelerin büyüklüğü belirtildikten sonra söyle denilmektedir:

«Yeminillerin ölçüyü katıldıkları bir gerçekdir. Fakat su günlerde AP'nin Ümmetçiler'in eline geçmesinin doğuracağı felaketi bugünden kestirmek mümkün değildir. Çünkü bugün Ümmetçiler'i kullananlar, yarı Ümmetçiler'in aleti olacaklardır.»

Yani AP Büyük Kongresi, bir noktada, rejimin istikbalini taşın edecektir.

YORUMSUZ !

● ÇETİN ALTAN'IN 22 KASIM 1968 TARİHLİ YAZISINDAN :

«Aybar'ın özgür ve güzel yüzü sosyalizmdeki halkı kandırmak ve gazeteleri tutmak için bir oyundur. Kazara kendi iktidarda olsa, karşısındakileri haysiyet divanından önce cellatı verecek kişisidir Aybar. Böyle biriyle yürüür mi? bu sosyalistlik davası? Onun için asıl onun hıracı edilmesi gerekmektedir.

Aybar cedimi olmayan, kararsız, kendi ekaşına fazlaıyla düşkün, istinlük komplikşine tutulmuş biridir. Bir iş yüksüsün diye bu kusurlarını birbirile tanrıra ugurasmışız... Bu kişi partinin başında kaldığı sürece parti gerekten başa değil, ayağa bile giremeyecez.»

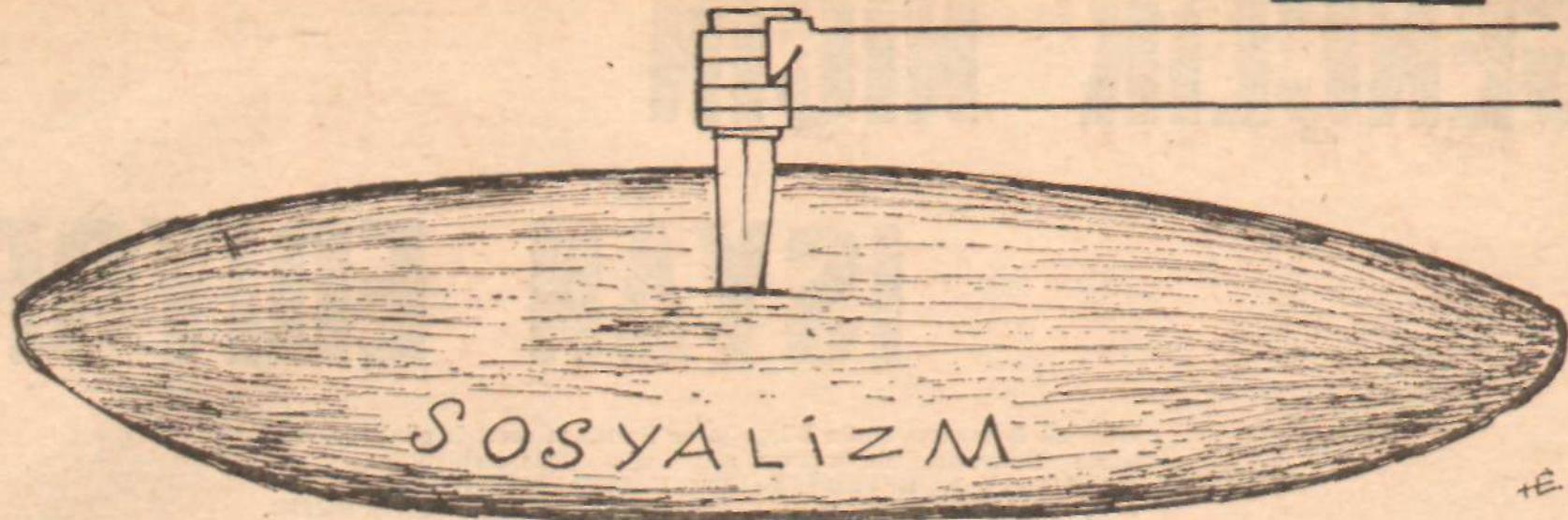
● ÇETİN ALTAN'IN AYNI GAZETE'DE YAZDIĞI 10 MART 1968 TARİHLİ YAZIDAN :

«Aybar gerçekleri herkesten önce güruş söylemiş olmasının da cilesini az çekmemiştir Türkiye'de... Ama zaman ona bu

gülerleri çektiğinleri değil, Aybar'ı doğrulamıştır. Gelecek zamanın da yine kimleri doğrulayacağına, zamanımıza, yeter bir örnektir bu.

Bugün Türkiye'de çok parti vardır. Ama henüz hiçbir parti liderinin Türkiye'nin temel meseleleriyle halkın çözümlünü kendi felsefi ve siyasi inancı içinde, geçmişteki söz ve yazılarını da kapsayan bir ortaya koyan bir eseri yoktur.

İlk defadır ki bir siyasi lider, görüşlerini yirmi lki yıl önce söylemiş ve yazmış oldukları da yüzü ve gönlü açık bir rahatlıkla kuşaklayarak kahn bir kitap içinde kamuoyuna sunmaktadır. Bu, Türk politikasında ilk defa rastlanan bir babayigidir, bir siyasi dürüstülük, bir bilimsel ağırlık ve etidiyettir. Bu dahi üç kâğıtçılık politikası ile sosyalizm arasındaki farklı göstermeye yetecek niteliktedir. Türkiye sosyalizmi nedir ve Türk sosyalistlerine düşen görev nedir? Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın eserinde hepsini bulacağınız bunlardır.»

Ekmek yediği sofraya bıçak...

+E

GÖREV BAŞINA

Mehmed KEMAL

SEÇİMLERDE bir yıl kala Türkiye İşçi Partisi kongresinden sonra patlak veren olayları serinkanlılıkla gözden geçirme ve değerlendirme zorunluğu vardır. Önce, kongreden evvel ve kongre sırasında yönetici kadro arasında beliren fikir ayrıtlarına bakmalı... Sadun Aren, Boran ve arkadaşları, Parti Başkanının ve yakın arkadaşlarının sosyalizmden saptıklarını ileri sürmüştürler. Bu konuda Aren ve Boran kongre huzurunda görüşlerini açıklamışlardır. Buna Genel Başkan cevap vermiştir. Delegeler bunları dinlemişlerdir. Sonuçlar, kongrenin oyu ile bilindiği gibi olmuştur. (Ant'in geçen sayısında konuşmaların özetleri çıktı. Bunları tekrarlamayacağım).

GERİYE Çetin Altan Meselesi kahyorum. Çetin uzun yıllar tam帝ığım bir arkadaşım olduğu için duygusal hareket etmesini yadırgamadım. Çetin'den daima böyle seyler beklenir ve bekledim. Çetin'in kişiliği üzerinde durmayacağım.

Fakat Çetin Altan Meselesi üzerinde duracağım. Çetin Altan'ın, milletvekili olarak seçilmesinden, partiye girişine, partiye girmeinden sözü olusuna kadar çizdiği bir çizgi vardır. Çetin adeta tek sözcü (müsret mütekkelim vahde) olmuştur. Buna uzun yıllar kimse ses çikarmamıştır. Oysa Çetin'in yazdıklar, sosyalizm yönünden salt gerçek (mahza hakikat) değildi. Böyle olmasına rağmen kimse ses çikarmamıştır. Böylece Çetin bir hayatı almış, bu aldığı yolda sosyalizmin konuşusu olma bakımından, geniş kitleler üzerinde yanlış-doğru bir kişilik kazanmıştır. Buna izin verilmemeliydi. Buna izin verenler bugün sorumluluk altındadırlar.

BUNDAN sonra, olaylar durulduğu oranda partiyi derleyip toparlama kahyorum geriye.... Bugün seçilen kadro bunun ijen yeterli midir? Bunu önumüzdeki günlerdeki davranışlar saptayacaktır. Genel yürütme kurulu ve onların seçtiği merkez yürütme kurulu adları az duyulmuş, sosyalist teoride bilgileri, geniş kitlelerce, yeterince bilinmiyen kimselerdir. Sosyalist teorinin inceliklerini uygulamada, ne derece yürütecekleri konusunda bugünden bir seyler söylemek er-

kendir. Bu görüntünün önemli yanı, gerek genel yönetim kurulunun, gerekse onun seçtiği merkez yürütme kurulu üyelerinin, parti tabanından gelmiş olmaları, mevcut tabanı çok iyi bilmeleri gerektiği önyargısıdır. Her ilde, karşı siyasi kamplara karşı bu arkadaşlar, başarılı dayanma gücü göstermişlerdir. Bu bakımından değerli deneyleri olmaları gereklidir. Bunların meyvelerini de ilerde toplayacağız.

GENEL propaganda, gerçek sosyalist mücadelenin, parti içinden dışına taşıdığı yolunda yürütülmektedir. Bu propaganda partiye de sosyalist savaşmaya da zararlı olabilir. İlkin bunu önleme çareleri araştırmalıdır. Bunun başında, parti merkezinde iyi bir yayın ve propaganda servisinin kurulması sağlanmalı, bilen, geberli, değerli elemanlar oraya toplanmalıdır. Bugüne dek en çok eleştirlen bu olmuştur. Bugünden sonra olmalıdır.

Eğer, sosyalist mücadele parti dışına gerçekten kaymışsa, bu kayma da önenmelidir. Çünkü bu kayma, partiye ve sosyalist mücadeleye zarar verirken, düşmanlarımızı da memnun kılar. Zira zaten düşmanın istediği, disiplinin sağlanamayacağı sosyalist mücadelenin dışa taşıması, tedbirlerinin ona göre alınmasıdır. Sosyalist mücadelecileri, dışa kayan bir çatışmada tek tek aylamak kolaylaşmaktadır. Merkez Yürütme kuruluna düşen bir ödev, dışındaki sosyalist mücadelecilerin deneylerinden, eylemlerinden, bilgi ve görgülerinden nasıl yararlanacağını saptanmasıdır. Parti dışında kalmış, eski sosyalistlere ve yeni eylemcilere dost gözüyle bakmasını bilmek, onlara telkin yapabilmek, onlara görev verip, bu görevden kaçmaları halinde, bunu sosyalist arkadaşlara somut örneklerle göstermek, seçim öncesi çalışmaları kolaylaştırıcaktır. Böyle bir durumun mevcut olmadığını israrla söylemek, gerçekleri görmemek olur.

BUGÜN ülkemizde, ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen, emperyalizm ve emperyalizmle mücadele edenler vardır. Türkiye İşçi Partisinin programı, ulusal demokratik devrim programıdır. Yetenekçe bir sosyalist program değildir. Belirli

bir süre içinde başka türlü bir program olması da mümkün değildir. Parti dışında kalanlar sanırırm ki TIP programına demokratik devrim programı değildir diyemezler. İlkeler teker teker ortaya konduğu zaman bu, böyledir. Merkez yürütme kurulu fikirde, temel fikirde, bir anlaşmazlık olmadığına göre, ayırmalarda, eylemde beliren görüş ayrıtlarına birleştirici bir çare arayacaktır. Derlenip toparlanma dönemi kabul ediliyorsa, böyle birleştirici nitelikler araması zorunludur.

ÖRGÜTLENME kahyorum geriye... En çok eleştirilen de bu olmuştur. Parti içinde örgüt kurmadan değerli deneyleri olanlar kongrede kendilerini belirlemişlerdir. Parti dışında değerli deneyleri olanların bulunduğu var saymaktayız. Bunlardan yararlanmak da parti yöneticilerine düşer. Fikir dışı, sosyalistçe olmayan davranışlar, her zaman belirlenmeli, eleştiriye kademelerde yer verilmelidir. Kişisel sürtüşmeler, çekişmeler döneni kapanmalıdır.

Genel Başkan, hiç bir demokratik parti de görülmek bir biçimde kongrede eleştirilmiştir. Kongre, onu ve misyonunu seçtiğine göre, bu seçimlerde genel başkana bir şans daha tanımak, yardımcı olmak, sosyalist mücadelenin baş ilkesi olmuştur. Bu konu gelecek Kongreye kadar bir daha açılmamak üzere kapanmalıdır. Aksi halde burjuvaca oyular bizim düşünlümüz örneklerini çoğaltmaktan başka bir şey yapmayı.

DİSİMAN gözlerini dikmiş, bundan sonra ne yapabileceğimizi izlemektedir. Sosyalizme mi, düşmana mı fırsat vereceğimiz konusunda kesin davranışımızı belli etmemiyiz. Henüz ince sosyalizmi tartışacak kesimler çoğalmamıştır. Bu tartışma kesilmeli dir. Karşı cephelerin partiye yönelen olumsuz propagandaları partiye güç katar, onun geniş kesimler üzerinde dillenmesini sağlar, zararı yoktur. 1946'da DP'ye böyle çatıldığını, geniş halk kesimlerinde DP itibar ve oy kazanmıştır.

AP ve CHP'nin sosyalist eylem üzerinde bir pazarlığa girişmesinden önce, bu diriltuların kesilmesine her toplumun yardımçı olması açıkça ortadadır.

GENÇLİK NİÇİN İSYAN EDİYOR ?

«Gençlik İsyancının» bütün Dünya'yı ve Fransa'yı sarstığı günlerde, Sorbonne Üniversitesi'nin kapısına asılan afişte söyle deniliyordu:

«— BAŞLAYAN DEVİRİM YALNIZ KAPİTALİST TOPLUMU DEĞİL, ENDÜSTRİYEL TOPLUMU DA SORGUYA ÇEKECEKTİR.
TÜKETİCİLERİN TOPLUMU BİR ÖLÜMLE YOK OLMALIDIR...»

Necdet ONUR

GENÇLİĞİN bugünkü devrim hareketi, modern bir devrimdir. En ileri toplumların temel yasalarını ilgilendiren bir harekettir bu. Yirminci yüzyılın bir devrim şeklini yansıtmaktadır. Fakat bu doğru dırıfta ortaya konulmaz ve isyan sürdürülmezse hiçbir sonuç alınamaz. Mücadele kolay değildir, büyük çabalara gerektirmektedir.

Berlin'de, San Francisco'da, Tokyo'da, Paris'te, Rio de Janeiro'da, Prag'da, Moskova'da, Londra'da, Essex'de, Madrid'te ve Roma ile dünyanın hemen hemen her yerindeki öğrenci odalarının duvarlarını Che Guevara'nın fotoğrafları süslemektedir. Gençlerin, Che'yi sembol olarak seçmelerinin nedenleri arasında, onda yeniliği, heyecanı, sürekli devrimi ve kökü değişimleri bulunmaktadır.

Gençler kendilerini Bolivya gerillaları ile eş görmektedirler. Çünkü dünyadan bilyik bir bölümünde iktidalar güçlerini bir takım anlaşmalarla Amerika Birleşik Devletleri'ne ipotek etmişlerdir. Ve fistiklik iktidaların ve güçlerini ipotek ettikleri Amerika'nın sonsuz kuvveti proletarya sırtına dayanmaktadır.

Che Guevara, ihtilaleler kadar politikacıların, toplumda ve kendi yaşamlarında canılık, hareket isteyenlerin ilham kaynağı olmuştur ve olmaya devam edecektir.

Gençliğin isyancılığı Karl Marx yeminmiştir. Eşitlik, adalet, mülkiyet konularında Marx'in görüşleri gençlere ilgi çekici gelmektedir. Yalnız aradaki fark, gençler bugün Marx'ı düşündüklerinde gözlerinin önüne fabrika kapılarını değil, Bolivya ormanlarını, Vietnam cōngüllerini yada Pekin'in Tian An Men alanını getirmektedirler.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında başlayan gençlik isyancının Amerika Birleşik Devletleri'nden bütün dünyaya yayıldığı söylemek yanlış olmaz. Amerika'daki solun da kendine göre bir takım özellikler vardır. Amerikan gençliğinin isyancılığı bir noktada, inançlere karşı egzistansiyel bir isyandır. İnsanlar kendilerini Amerika'da, duyguşuz makineler kargasında güçsüz ve gerçek dışı kabul etmektedirler.

Japon, Alman, İtalyan, İspanyol ve Fransız gençleri ile Amerikan gençleri arasında farklı görüşler vardır. Batılı gençler sürekli devrimden söz edip, Rosa Luxemburg'u, Regis Debray'ı, Karl Marx'ı, Engels'i okurlar. Amerikan gençliği ise Herbert Marcuse'un bilyik etkisi altındadır. Fakat bütün dünya gençlerinin ortak özelliği, gençlik isyancısının yürütmemeleri ve toplumun üretim gücüne girmemis tek yetişkinleri olmalarıdır.

Gençliğe karşı olan yazar, bilim adamı ve politikacıların ortak iddiala-

rı isyan yürüten öğrencilerin başarısız kişiler olduklarıdır. Bu yalandır... İsyana başarısız öğrenciler de katılmaktadır, fakat liderler entellektüel düzeyde çok yüksek bir yer isgal edecek tiplerdir...

Gençliğin isyancılığı ile ilgili bazı genellemelerde gidilecek olursa, çok ilginç sonuçlar elde edilir.

Gençliğin isyancılığı, Maurice Duverger'in dili ile söyleyebilir:

— «1968 devrimi tüketici toplumdan çok örgütleyici topluma, yani ister kapitalist, ister sosyalist olsun modern sanayiye sahip ulusların kurtasiyecilik ve çalışma düzenine yönelmiştir.»

Yasadığımız su günlerde öğrencilerin hareket noktası ve gereklisi üniversite düzenini yankıtmaktır. İşçiler ise işletmelerin yönetim mekanizmasından memnun degillerdir. «Katılma ve ortak yönetim», işte bu iki kelime bugünkü durumun temel taşıdır.

İsyancıların asıl sorunu, bir yandan fertlerin boğulmasını, öte yandan kendisinin katılaşmasını önlemek için nizam ve düzenlere karşı bütün diri güçleri ayakta tutarak mücadeleyi akusatmadan sürdürmektir.

Gençler, düninyayı bir takım ticari kuruluşlarının yönettiğiine inanmaktadır. Bu kuruluşlar dünyamızın ve ulusların kaderi ile ilgili kararlar alabilmekte, istenmeyenleri istenilen durumuna getirmektedir.

Önceki kuşak artık yönetim güçünü yitirmiştir. İpler ticari kuruluşların elindedir, perde arkasından ülkeleri ve insanları yönetmektedirler.

Amerika Birleşik Devletleri demokrasinin savunucusu ve hürriyetler ülkesi değildir. İsyancıların gençlik kapitalizmin ne olduğunu görmüştür. Amerika'da simdi içinde irkçı bir tutum izlemekte, dışarıda demokratik olmayan hükümler adına cinayetler işlenmektedir. demokratik hükümler devrilmektedir...

Gençliğin isyancılığında iki önemli faktör rol oynamaktadır. Biri modern toplumda kişilerin güçü ve insan hakları, öteki ise, hükümet ve siyasi partilere karşı duyulan hayal kırıklığı. Devrim ve gösterilere karşı olan öğrenciler de, bu konuda isyancılarla birlikte.

Yalnız gençlik değil, en aydın, en zengin sınıflar bile teknolojik devrimi karşı güvensizliklerini belirtmektedirler. Öğrenciler, doğal bilimler alanını ve onun vermemi vaad ettiği maddi geleceği istememektedir. Onlar için artık bilim geleceğin işiği, insanları zenginlige ve refaha kavuşturacak bir araç değildir. Bilim kendi kendini geliştiren ve insanlığı ihmali eden bir güç olmuştur.

Gençlerin özelliklerinden, daha doğrusu karakteristiklerinden biri, pratik politika yerine soyut fikirleri ve ahlak

Genceler, kendilerini ve işçileri harekete geçirerek gücü farketmişlerdir. Ve ilk darbeyi Fransa'da otokrasiye vurmuşlardır.

Kurallarını seçmektir. Fakat siyasi partileri desteklemenin boş olduğu, politikanın gerçekliği kaldırı, hükümetlerin de geçen gün gücsüzlegi kleri görüşüne yaygın hale gelmektedir.

İsyancı uluslararası bir durum arasında Vietnam Savaşı'nın rolü büyütür. Ve bütün gençlik isyanlarında ortak yön Amerikan aleyhtarlığıdır. Fakat işin ilginç yanı, «Sit - ins» (oturma), «Teach - ins» (kendi kendini eğitme), «Do - ins» (müdahele) gibi teknikler, gösterilerin stratejisi, televizyonun kullanılması, tüketici topumu istismar hep Amerika'daki gösterilerden ödünlü olmuş seylerdir. Ve Avrupa'daki gençlik isyanı sırasında öğrenciler sivriliklerin Amerika ile ilişkili kürmugardır.

Öğrenci isyanlarında Vietnam Savaşı bir katalizör olmuştur. Yalnız Avrupa gençliği buna Marksizm ve anarşizmi eklemiştir. Ve her ülke, isyanara kendi mahalli renklerini katmıştır. Marx, Trotski, Che Guevara ve Mao dili Avrupa'daki isyanın ortak öğeleri olmuştur.

Paris'te ise teknigin bütünlüklerinden yararlanılmıştır. Transistörlü radyolar barikatların kurulduğu gece öğrenciler birbirlerinden haber alıp, yeri stratejiyi anında tespit etmelerini sağlamıştır.

Öğrenciler, kendilerini ve işçileri harekete geçirerek güçlerini farketmişlerdir. Aynı şekilde işçiler de kendi güçlerinin farkına varmışlardır. Bu farkına varış on yıldan beri Fransa'da halkın süren otokrasi yönetimine indirilen şamam olmuştur. De Gaulle, halkın istek ve arzularını göz önünde bulundurmaksızın Fransız gençliğinin baskılmasına kadar kendi arzusuna göre Fransa'yı yönetmiştir. Gösteriler sırasında, Daniel Cohn - Bendit'in ortaya attiği «Seçim, bir İhtilali bitirmenin en kötü şeklidir», sözünü, De Gaulle'le doğrulanmış ve hemen seçimlere gitmiştir.

Yüzyıllarca önce de gençlik töresel düşüncelere ve sorumlulara karşı çıkmış-

tir. Bugün ise gençlik burjuva değerlerini toptan reddetmektedir. Bu yükselen umutların devrimidir.

Gencelerin tımu, büyüklerin yöneticileri dünyada sayısız haksızlıklar olduğunu görmektedir. Öğrenciler, gelecekte yönetecekleri dünyada eirkün bir ayrımcılık, zayıf ihmam, tabii kaynakları çok kötü kullanmanın kural haline geldiğini de görmektedirler. Kendilerinden önceki kuşağın davranışlarını ile sözleri birbirine tymamaktadır. Seks ve kar konularında iki yüzüük huküm sormektedir. Üniversitelerde, hocaların öğretikleri ile yaptıkları arasındaki ilişkiler gizliyedir...

Şimdi bütün kapitalist ülkelerin korkusu, gençliğin devam eden isyanına işçilerin de büyük çapta katılımlarıdır. Bunu önlemek için tedbir alınmak anlayıla harekete geçirgen ilk ülke Fransa olmuştur. Çünkü, «ögrenci - işçi» işbirliği ile yürütülen bir devrimi önlemek mümkün değildir. De Gaulle, işçilerin çahıltıkları kuruluşuyla ortak olmayı ve katılımlarını sağlamaya çalışmaktadır.

Fransız Patron Sendikasının «akıllıcası ile ilgili olarak yürüttüğü raporda yer alan şu bölüm çok ilgi çekicidir:

«İşçi sınıfının büyülü doğulugu, haksız bulunduğu için bizim ekonomik ve sosyal rejimi reddetmektedir. Şartların hemen değiştirilmesi için harekete geçmek gerekmektedir. Bundan böyle işletmelerin çahıltalar için birer gelişme ve tamamlayııcı hücre olması lazımdır...»

Gelecek hafta

Gençliğe yol gösterenler ...

DEMOKRASI, DÜZEN VE HUZUR ADINA SAVUNDUKLARI, DEVLETİN OLANCA AĞIRLIGINI KOYARAK SAVUNACILARI, PARANIN EGEMENLİĞİ, SÖMÜRÜNÜN GEÇERLİLİĞİ, İNSANIN İNSANLIĞININ REDDİDIR.

Bosuna telâş, bosuna çırpinma... Türkiye yoluna girmeden, iş, güc, yol, yordam, hayat, yoluna girmeden gençliğin huzursuzluğu dinmeyecek. Aslında, gençlik huzursuz değil, barekette huzursuz olan kendileridir. Türkiye'yi yanlış yola soktukları, yanlış yolda tuttukları ve torunlarınınadık yanlış yolda götürmeye yeminli oldukları için gençliğin direnişi karşısında korkulu düşler görmedikler.

Genceler kendi sorunlarına kendileri sahip çıkıyorlar diye, genceler sittin senedir bir avuç imtiyazının imtiyazına imtiyaz kattıktan başka bir şey yapmayan, sonra da getirip onları türü tedhiş ve oyuncu ile yok yoksul kılınmış emekçi halk yılınlarının sırtına yük, başına belâ eden bir eğitim düzenine karşı koymuyorlar diye ve de bu düzenin altında duran gizli ve açık güçlerin ıplığını pazara çıkarıyorlar diye su demokrasi dedikleri gey tehlikeye girecekse, fasizm'ın açık belâsi gelip kapımızı çalacaksa, bunun gününe ne gençlerin, ne de gencere haklı cabalarında doğru ve salim yolu göstermeye savasınlardır; bunun günde bu düzenin ve bu düzeni her ne yoldan ve her ne bahasına olursa olsun sürdürmeye kararlı olanlardır.

Fasizm - Türkiye'nin bugünkü şartlarına özgü fasizm - yürütmeye kararlı oldukları düzenin özünde yatan oğudur. Eğitimi mutlu azınlığa ve mutlu azınlığa katılma telâş içinde olanlara açık, emekçi halk yılınlarına kapah tutma cehdî, eninde sonunda, türlü yalan, tehdit ve tedhiş altında saklamaya çalışıkları gizli fasizmi açığa çıkaracak. Bunu biliyorlar. Onun işin huzursuz ve tedirincidirler. Oysa halka dönük, halktan yana, halkla eğitim yolunda her çaba, her eylem, yerinde ve zamanında, yanı bilinçli olduğu sürece, fasizmden arınma ve demokrasi yoluyla bir çaba ve bir eylemdir.

Sayılmaz benzerlerini, ne istedigini bilmeyen yılınları gencelerin üzerine saldırtıken azınlardan düşürmedikleri bir kelime var: Anarşî. Coplar, sopalar, mabkipler, hapisaneler, okulda atımlar, isten kovulmalar, tehditler islemeye başlayınca hep öyle bağıraçkarlar: Anarşî! Zaten ne zaman doğrular doğrula halka, hem de halkla söylemeye, doğru söz söylemeye başlamışsa basbar bağırmışlardır, «Anarşî» diye. Asıl söylemek istedikleri basitdir.

Demokrasi, düzen ve huzur adına savundukları, devletin olanca ağırlığını koymak savunacakları, paranın egemenliği, sömürünün geçerliliği, insanın insanlığının reddidir.

«Yurtta sulh, cihanda sulh!» Amenna! Amma önce, bu yurt kimin, cihan kimin, onu bilelim diyor genceler.

T. AGAOĞLU

• ŞEHİR ORTASINDA GÜPEGÜNDÜZ SİYASİ POLİSLER TARAFINDAN KAÇIRILAN OSMAN SAFFET AROLAT YARGIÇ TARAFINDAN SERBEST BIRAKILDı — ANT MENSUPLARI BİR HAFTA İÇİNDE TAM 11 DEFA YARGIÇ ÖNUNE ÇIKARTILDıLAR.

• ANT'IN YAYINLADIĞI «MARKSİZMİN TEMEL KİTABI» SAVCILIGIN TALEBİ ÜZERİNE SULH CEZA YARGIÇLIĞI KARARIYLA TOPLATILDI. BÜTÜN DÜNYADA YAYIN LANAN KİTAPTA «KOMÜNİZM PROPAGANDASI» YAPILDIĞI İDDİA EDİLMEKTEDİR.

ANT'a karşı zorbalık ve baskı artırılıyor

ANT'a karşı maddi baskılardan yanında hukuki baskılardan da artık had seviyeye varmış ve geçtiğimiz yedi gün içinde ANT mensupları tam 11 defa yargıç yada savcı önulse çikartılmıştır.

ANT'in davalı haftası önceki Cumartesi günü arkadaşımız Osman Saffet Arolat'ın şehrin göbeğinde sivil polisler tarafından dağa adam kaldırır gibi kaçırılmışla başlamıştır.

Geçen sizimizde aksa bir kısaca berittigimiz gibi, cumartesi günü Arolat dergimizin tertiplendiği Son Saat Matbaası'nda çıktıktı sırada üç sivil polis yasına yaklaşarak koluna girmişler ve ondan sonra da zorda sürüklerek 34 DF 442 plaka numaralı taksixe bindirip mehul bir istikamete götürmüştürler.

Resmi dairelerin hafta tatilinde girmesine yarınl saat kala bir gazetecinin bu şekilde kaçırılması Babil'e büyük bir heyecan yaratmış ve bütün gazeteciler olayın içgüdüyü öğrenmek için seferber olmuşlardır. Bu arada dergimiz yöneticileri de durumu derhal yazarak olarak Cumhuriyet Savcılığı'na ve Emniyet Müdürlüğü'ne bildirmiştir, arabanın numarasını vererek zorbaların bir an önce ele geçirilmesini istemişlerdir. Savcılık durumu derhal Emniyet İkinci Şube Müdürlüğü'ne aktettirmiştir, kendisiyle görüştüğümüz Emniyet Müdür Muavini Mümin Daldal da, olayın tahlük edilecek neticenin dergimize bildirilmesi için Nöbetçi Müdürlüğü'ne emir vermiştir.

Ne var ki aradan iki saat geçtiği halde Emniyetten hiçbir haber alnamamış, ancak telefonla yaptığımızı israrlı takipçiler neticesinde geç vakit Arolat'ın Emniyet Birinci Şube Müdürlüğü'nde bulunduğu öğrenilmiştir.

Telefonia görüştüğümüz Emniyet Birinci Şube Müdürü, Arolat'ın akibeti hakkında herhangi bir endişeye kapılmamamızı, kendisinin bir meseleden dolayı şubede soruya çekilmektedir. Olduğu sırada sivil polis ona solumdaki adam hemen kolumu bütü. Adam diyorum, cinkü, polis olduğunu ancak otomobile bindikten sonra belliirttiler.

Beni Emniyet Müdürlüğünde Birinci Şube'ye götürdüler. Bir koridorda buraktılar. Birisi yarına yaklaştı. Favorileri son moda uzatılmış bu adamı hiç tanımadım. Birden sert bir şekilde konuşmağa başladı.

— Ulan her yerde seni mi göreceğiz? Bütün mitinglerde, yürüyüşlerde, işçi hareketlerinde, öğrenci hareketlerinde. Ulan sen anarsist misin?

— Ben gazeteciym, görevim hareketleri izlenmek...

Bu adam hatırlamaya çalıştım, hiç tanımıyordum. Sonra egetirin emrini alan iki polis beni bir odaya soktular. Karşında Yaşar Okçuoglu vardı. Bir masada İstanbul Erkek Lisesi'nden bir komiser... sonradan sorgumu yaptı... ve bir de olaya sebep olan adasım Komiser Saffet...

— Şimdi de İranlılar mı?

— Burada da bağırsana mitinglerde, dergideki yazılarında bağırduğum gibi.

Bunları söyleyen Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoglu.

OSMAN SAFFET AROLAT ADLİYEDE
Güpegündüz şehir ortasında kaçırılan gazeteci —

serbest bırakmak zorundası...

Nihayet akşam geç vakit Osman Arolat, beraberinde 10'a yakın sivil polis olduğu halde ezih bir canı gibi adliyeye getirilmiş ve Cumhuriyet Savcılığı'na teslim edilmiştir.

Osman Arolat nişin yakalanmış, neden soruya çekilmiş, neden yakapaça adliyeye sevk edilmiş? Bunun cevabını biz Arolat'ın ağızından dinleyelim:

— 16 Kasım 1968 günü saat 12.30'da Çağaloğlu'nda Milli yet Gazetesi önünde üçü önceden, ikisi sonrasında tam beş kişi saldırdılar. Saldırdılar diyorum, cinkü, solumdaki adam hemen kolumu bütü. Adam diyorum, cinkü, polis olduğunu ancak otomobile bindikten sonra belliirttiler.

Beni Emniyet Müdürlüğünde Birinci Şube'ye götürdüler. Bir koridorda buraktılar. Birisi yarına yaklaştı. Favorileri son moda uzatılmış bu adamı hiç tanımadım. Birden sert bir şekilde konuşmağa başladı.

— Ulan her yerde seni mi göreceğiz? Bütün mitinglerde, yürüyüşlerde, işçi hareketlerinde, öğrenci hareketlerinde. Ulan sen anarsist misin?

— Ben gazeteciym, görevim hareketleri izlenmek...

Bu adam hatırlamaya çalıştım, hiç tanımıyordum. Sonra egetirin emrini alan iki polis beni bir odaya soktular. Karşında Yaşar Okçuoglu vardı. Bir masada İstanbul Erkek Lisesi'nden bir komiser... sonradan sorgumu yaptı... ve bir de olaya sebep olan adasım Komiser Saffet...

— Şimdi de İranlılar mı?

— Burada da bağırsana mitinglerde, dergideki yazılarında bağırduğum gibi.

Bunları söyleyen Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoglu.

— Niye küfrettin emniyet görevlisine?

— Ben, küfretmedim. Neden fotoğrafını çektiğini sordum. Hem ben onu gerici bir gazetenin muhabiri sandım. Polis olduğunu bilseydim hiçbir şey söylemezdim. Yeterince fotoğrafım var size.

— Kim vardi yanında bu sına küfrederken?

— Kimse yoktu efendim... — Bana dönmey... Sen bana oda nasıl homoseksüel dedin?

— Ben, sana öyle birsey dedim.

— Dedim, dönmüp giderken dedim.

— Götürün bunu.

Bir süre bekletip sorgu yapı-

yorlar. Ölmüş olan anamı, babamı, yaşamakta olan ağabeylerimi, halalarını, dayımı, amcam, hepini sorup durdular. Sonra, ağabeylerimin mesleklerini sordular.

— Onlar iyi meslekler seçmişler, sen, neden böylesin?

— Anladamadım?

— Yani neden gazetecilik tâhsili yapıyorsun, iktisat, hukuk filan okumadın?

İlkokul, ortaokul, lise dönemleri, yurt içi gezilen yerler, yurt dışı, hangi cemiyetlere üye olduğum falan hepsini öğrenmeye çalışılar. Samimi arkadaşlarım ve partiye kayıtlı olup olmadığı sordular.

Suçumun devlet memuruna

görev başında hakaret olduğunu söyleyip sekiz satır da onuna ilgili sorular yaptılar.

Ben, aslında bu yapılanların hakaret iddiasıyla ancak sorudaki kadar, azıtsızlığı olduğunu anladım. Asıl neden Şah'ı korumakla kendilerini görevli sayan bazı polis görevillerinin, İranlı gençlerin bazı bağırıla olaylar yaratmasından korkmalarıydı. Olayı izlemeye gelen bir gazetecinin eski bir gençlik lideri olması onları sokaqtan adam kaldıracak kadar telaşlandırmıştı. Gizli kapaklı bir takum ilişkiler arıyordu.

Evet, avazifeli memura hakaret etti» diye Arolat'ı Birinci Şube'nin dehşet verici koğuşlarına atacaklar, orada Osman Arolat'la ve ANT'la İranlı öğrenciler arasında bir bağlantı kurmaya çalışacaklardı.

Polisin acemice oyunu, Arolat yargıç huzuruna çıkartıldığı zaman bütün çırkinliğiyle meydana çıkmıştır. Gerek hakaret gördüğünü iddia eden fotoğrafçı komiser Saffet Olgun, gerekse tanık olarak mahkemeye getirdiği Birinci Şube polisleri Nall Karaman ile Mustafa Bayındır ifadelerinde birbiriley çalışmamaları dâliblilerdir. Öyle ki, davacı ve tanıkların ifadeleri arasında düstükleri çalışmalar karşılıksız duruşmayı izleyen dinleyiciler yüksek sesle gülmekten kendilerini alamamış, bu yüzden yargıç dinleyicileri sükûnete davet etmek zorunda kalmıştır. Neticede, savcının isarı tevkif istemesine rağmen Nöbetçi Asliye Ceza Yargıcı, Arolat'ın serbest bırakılmasına ve duruşmanın savunma tanıklarının dialemlenmesi için başka güne ertelenmesine karar vermiştir.

Başbakan'a açık mektup

Başbakan Demirel,
Son günlerde, yurt içindeki geziplerinizde yaptığınız konuşmaları hayretler içinde okuduk. Koçkoca Türk Ulusunun Başbakanlığını yapan kimsenin, o koçkoca Türk ulusu ile alay ettiğini dehşete inandık.

Nasıl olur da: «Biz ne devletin üzerinde, ne de dinin Devlet üzerinde baskusunu kabul etmiyoruz.» deriniz? Siz herşeyden önce LAİK bir devletin Başbakanının LAİK devlette, dinin devlet üzerinde baskısı söz konusu dahi olamaz. Olursa o devlet LAİK değildir. Devletin din üzerinde baskısına gelince; LAİK devlette, dinin sınırları çizilmiştir. Yeri bellidir. Devletin ona thots demesine lütfum kalmamaktır.

Siz bütün bunları ve LAİK bir devletin Başbakanı olduğunu unutuyorsunuz. Hatta LAİK kelimesini etmekten «Allah'tan» korkar gibi korkuyorsunuz.

«Savundugumuz ne festir, ne püsküldür, ne peçedir, ne de taaddüdü zevcatır.» diye haykırıyorsunuz. Püsküldü bilmeyiz ama son yıllarda ATATÜRK Türkiye'sinde, devrimlerden 40 kürsur yıl sonra kara umacılar, çarşaflar içinde ortalığı sarmıştır. Türk kadın ve kızı kara çarşafı sokup, onları kara örümcekler gibi gezdirten, karanlık heyinli, ATATÜRK Devrimleri düşmanlarının sayları belki de yüzbinleri bulmaktadır.

Siz ATATÜRK Devrimlerine inanmış, ATATÜRK Türknesinin Başbakanı olarak, bir kere olsun kara çarşafı zavallı kadına: «Türk kadın, ATATÜRK seni bu sefaetten kurtardı. Neden şimdi gene insanlığa en büyük hakaret olan bu kılığa bürünüyorsun?» diye sordunuz mu?

O zavallı Türk kadınını böyle insanlık dışı, kara umacı kılığında gezmeye zorlayanların, ATATÜRK ve

DEVRİMLER DÜŞMANLA Rı olduklarını nasıl inkâr edersiniz? Nasıl da Türk yeli saran kara umacılar dalgasını görmemeli zikten gelirsiniz?

Diyorsunuz ki: «Bugün gazete kapatmak ve hükümetin gazete toplatması mümkün değil. Gazeteci istedigini yazar擦.» Bu sözler hem Türk, hem, dünya kamuoyu kahkahalarla gülmektedir.

Gazete kapatmazsanız ama, gazetede çikan yazınızı yüzünden Sadi ALKILIC'a 6 sene hapis cezası verirsiniz. Gazete toplatmazsanız ama KİTAP toplatırsınız. Gazetelerin yurda sokulmasını yasaklarsınız. Bir kitabı yazmak 7 yıl, bir konferans vermek 5 yıl hapse patlayabilir.

Hele hele «Hangi kanaate sahip olursa olsun bizim gibi düşünmeyenlerin de hürriyetlerinin müdafiliyiz.» demeniz bizi şaşkına çevirdi... Sadi ALKILIC sizin gibi

Härda domar mot turkar Svenska protestaktioner

Den internationellt kända författaren Yasir Kemal har i dagarna fått en världskrig dom på sex månader för vissa kritiska uttalanden. Nu väntar 45 rättegångar mot sju medarbetare i tidskriften ANT. Aktionsrätten kräver minstens 250 års fängelse för dem: 24 år för den 45-årige tingsrätten och 18 år för hamn. De härda straffkraven visar på en orosande tendens inom det turkiska rättssystemet, anger makarna Göthe och Barbro Karabudz. Från svenska till förberedda nu i direkt anslutning till domen mot Kemal en rad protestaktioner.

Turkiet är känt för hur varvade reagerar, säger Barbro Karabudz. Direkt i anslutning till Kemals världskrig dom skall flera svenska protestaktioner sändas till turkiska Rättsforskningsinstitutet. Per Wiesberg står bakom en aktion från Svenska penitentiären. Margareta Gustafsson inviterar nu ämnen från Sveriges Rättsforsknings och Hans Görans Franses bokomslag Amnesty Internationals protes. Spälv har jag tagit kontakt med Amnesty International i London. Kopior av alla breven skickas till turkiska inrikes- och justitiedistriktschefen till ambassadören i Stockholm.

Det gäller att reagera så snabbt som möjligt. Särskilt det komma följande domar står man motstånd. Då kan inget andras. En

Yasir Kemal
månad rättegångar har öppnats
härvar har domen nu i direkt anslutning till domen mot Kemal en rad protestaktioner.

nåra snyggt. 60 procent omfattas, 8 miljoner arbetssätt m.m. 12 miljoner hörde i genomsnitt 400 kr i årsmedeldom. Det gör drygt 200 kr. Men 600 godkänts familjen har i medeldel 300 000 kr per året.

Göthe Gustafsson säger: — Istantill har 45 procent av invånarna i störreorter och lever under existensminimum. Av Turkiets 65 000 byar har 600 elektricitet och en knapp tredjedel har dricksvatten.

Barbro Karabudz: — Jag har månat sedan 500 frände om jag ville köpa hans böcker för han hade inget att sätta. Den konstruktiva kritiken gör att socialisterna arbetarpartiet. Det här är intellektuella. Författare, journalister, lärare, konstnärer. Vänstergruppen bland universitetsmedborgarna är en mycket stark grupp. Men vänstergruppen framför en bogesgrupp på universitetet. Vi har fått se vänsterintelligenta arbetare. Partiet är förtvivlat.

Förord i veckotidningen ANT kan oppositionen göra sig här i två dagstidningar. I en av dem klarar sig en oppositionsman relativt helikänd med ironi som vapen. Om han skriver en historie om

● ANT aleyhine açılan davalarda istenen ceza miktarının 250 yıl bulması, yurt dışında da büyük tepki yaratmış, İsveç basınında bu konuda neşriyat yapılmıştır. Dagen Nyether Gazetesi ANT'la ilgili yayımında açılan davalaların basın özgürlüğünde ağır bir darbe olduğunu belirtmekte ve Yaşar Kemal gibi dünya çapında bir Türk yazarının mahküm edilmesini proteste etmektedir.

Ne yazık ki Babiüll'nin göbeğinde güpegündüz bir gazeteciği kaçırmıştı, siyasi polisin sonradan gazete yöneticilerine yaptığı baskı ve verdiği yanlış bilgiler yüzünden devrimci geçen basında dahi gereken önemle ele alınmadı ve bir kaç satırda geçtiğinden.

Hafta başında Arolat görevi başına dönerken diğer ANT mensupları birer birer yargıç enine çıkmaya başlamışlardır.

Sah günü 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde Doğan Özgüden, «Oyun Açığa Çıktı» başlıklı yazısında hükümete hakaret ettiğini iddialarıyla ve 6 yıla kadar hapis talebiyle yargılanmıştır.

düşünmediği için 6 sene hapis yatacaktır. Doğan Özgüden'in sizin gibi düşünmediği için 74 yıl hapis istenmektedir. Büyük yazar Yaşar Kemal'in sizin gibi düşünmediği için 18 yıl hapis istenmektedir. İlhan Selçuk sizin gibi düşünmediği için mahküm olmuştur. Sizin gibi düşünmediği için Asık İhsan'ın dükkanını taşlayanlara göz yumarısunız. Sizin gibi düşünmediği için öğretmenleri işlerinden atar, kara kusta saga sola sürersiniz.

Durum böyleyken, Hangi kanaate sahip olursa olsun, bizim gibi düşünmeyenlerin de hürriyetlerinin müdafiyiz, demeniz Türk ulusu ile alay etmektedir.

Bir Başbakanın, koskoca ulusa alay etmeye hakkı yoktur. Protesto ediyorum.

Selma ASHWORTH
(Kardaş Derneği Başkanı)

UMUT YiYiCILER

Cetin Altan son TİP kongresinin kapanışında, Divan Başkanı olarak, Bu Kongre dünya sosyalizme tarihine armagan olmuştur. Hiç bir partide bu kadar seviyeli kongre yapılmamıştır, diye kıvandı. Simdi bu fikirde değil, iki gün önce sosyalizm tarihine armagan edecek kadar seviyeli bir kongreyi kendi seviyesine yakışırımayor artuk. Karşılıkla, bu bir seviye meselesi tabii.. Ben haddimi bildiğimden, ne yermeye, ne övmeye bu kadar iieri gidecek değilim; değilim ama, ne yalan söyleyirim, pek de başarılı değilim du bu kongre... Bence, bir parti kongresinden murat, devrimci bir partise tabii, yapısında belirli bir süre içinde yer alan gelişmeleri yansıtması, belirlemesi ve örgütünü ona göre yeniden biçimlendirmesi. İtiraf edelim, bu işin üstesinden gelmedik. TİP, hep bildiğiniz gibi, Mehmet Ali Aybar'ın etrafında sendikacılara aydınların toplamasından meydana gelmış bir parti. O günden bu yana, kimi olumlu, kimi olumsuz, bir alay değişmeye uğradı. Aydınlar kesiminin, burda derinine girmek istemediğim nedenlerden ötürü, ufanımsa, gücsüzeşmesine karşılık, sendikacılara aralarındaki birliği korumayı bildiler;

Otto yandan genel tabanın içinden yeni kesimler belirmeğe başladı; Gençlik kesimi, Şarklı kesimi sendikacı olmayan içi kesimi gibi.. Bu yeni kesimler Üçüncü Kongrede ağırlıklarını duyurmak için, kimisi fevri ve çok sert bazı çıkışlar yapmakta geri durmadılar da, ne Genel Merkez, ne de gesiti kesimlerin sözcükleri, parti bünyesini oluşturan unsurlar arasında bir denge kurma, sorunları toplayıcı, toparlayıcı bir platform halinde ortaya koyma yetkinliğini gösteremedi, ya da bu olağanı bulamadı. Aydınlar arasındaki bölünme illetinin tepeşmesi, başlica etken olsa bunda. Össa aydın kesimi, aralarında anlaşılarak öbür yeni kesimler bir söz birliğine varmış olsaydı, parti içinde seg kanat sayılması gereken sendikacılara karşısına sağlam bir denge kurabilirdi. Aydın kesiminin Genel Merkezde ve Bilim Kurulunda yer alan hemen bütün sorumlu kadrosuya ve son anda Mehmet Ali Aybar'ın karşısına gençliğin bir kısmı hariç öbür kesimlere seslenmeyen, daha çok kurumsal ve daha doğrusu kurumsal ve üstelik densizliğinden ve insafsızlığından ötürü kazanabilecegi sempatiyi önceden yitiren ters bir muhalefete güvendi, bu gibi siyasetçilere elden kaçırılmaması gereken serin kanlılık ölçülerini aldı etti, hatta Genel Başkan da zaman zaman bu sınıra dışına kaçmasına yol açtı. Sonunda işi ye-

ni bir halife aramaya vardıran bu muhalefet, aydın kesimini darmagın etti, yonetici kadrolar içindeki gücünü alabildigine kısıtladı, öte yandan yeni yetigen kesimlerden bu kadrolara yeni unsurlar devşirmegi de bu patırında boşlığı işin, parti bünyesindeki dengesizlik tehlikeli bir hal aldı. Össa meşru muhalefet çerçevesi içinde kalan ve gerek denetleme organlarının işleyişinde, gerekse örgütlesmede görülen aksaklıkları ve ağırlığı öne alan bir direnme, parti birliğini bozmak söyle dursun, bu aksaklıklardan şikayetçi olbur kesimler de kendine bağlayarak, hem sağılık bir çalışma atmosferinin kurulmasına yol açacak, hem de bu şikayetlere kulak verip, bunları giderilmesine dört elle sarılacağından zerre şüphemiz olmayan Genel Başkanın etrafında parti bütünlüğünün pekiştirilmesine el verecekti.

Kongrenin bir ikinci ödevi ise, kendi bünyesindeki dengeyi sağlamaya çalışsa dursun, yurt içi ve yurt dışındaki karışıklıkların durumlarını partinin ve yan kuvvetlerin gücü muvacehesinde sağlam bir çözümlemeden geçirerek, önumlülük döndeme izleyecegi politikayı saptamaktır. Bu ödev de arada kaynadi. Ve en kötüsü, durmadan kişisel yönetimle sağlanan Genel Başkanın konularda Kongre Uyelerinin eğilimlerini tartma fırsatı bulamadığı için bu önemli sorunların çözümünde güçsüz bir yönetici kadroya yemin başına bırakılmış oldu.

Bunca yıkıntıya yol açan bu saray darbesinin saraydan kaçırılan kişi, Cetin Altan, bundan böyle hangi Bizans mızanlarında rol alacak olursa olsun, partimiz için büyük kayıp tabii.

Ama sosyalizm böyle yıkıntıları ve depremleri atlata, atlata kurulacak. Çünkü sosyalizm, bazlarının kuracağı sadırın üzerine gökten şip direk damıtacak değildir. Onun için bizlere düşen, Genel Başkana ve yeni yönetici kadrolara destekleme ve denetleme bakımından canla başla yardım etmek ve aksat dönen partiyi kötürum kalmadan atlataktır. Sosyalist ahlaki, tabanı kurulmuş olan bu partinin tavanında belliren çatlığı bir an önce tamir ığın çaba gösterme gerektir, yoksa bir kenara çekiliş yöneticilerin başarısızlığından küçük burjuva doyumlulukları çıkarmalı değil. Halkımızın umut bağlılığı bu partinin başına yemeğe kananlar, yüzyıllardır horiansız ezmış bu halkın umudunu yemenin ağır vebalinden kurtulamayacaklardır. Onlara diyeceğimiz su:

Ölen ölüür, kalan sollar bizimdir.

Can YÜCEL

müfettişlerince hazırlanmış raporların celbedilmesini istemiş, ancak Jokey Kulüp'ün avukatı Hüsamettin Cindoruk, «ispat hakka tanımadiklärini bildirmiştir. Davacının «ispat hakka tanımaktan kaçmasına rağmen, yaza meşen olan gerçeklerin ortaya çıkmasını sağlamak için mahkeme müfettiş raporlarının celbedilmesine karar vermiştir.

Can Yücel'in «Gelecek olsun» başlıklı yazısında «sinifların teflikeli surette kin ve adavete tesvik edildikleris» iddiasıyla aylan davannan duruşmasında sonradan kurulan üç kişilik birlikte neyettin yazda suç olmadığını bildirmesine rağmen, Cumhuriyet Savcısı, Can Yücel'in ve o saydaki sorumlu müdürlümüz Yaşa Uçarın 2'şer yıl kadar hapisle cezalandırılmış talebinde bulunmuştur.

Altıncı Filo'nun İstanbul'a gelisi sırasında yazdığı «Kavgazamanı» başlıklı yazısı içinde «kesinleşmemiş mahkeme kararları üzerinde mütalaa yürütülmek» iddiasıyla açılan davada yine Doğan Özgüden'in Toplu Basın'da sorugu yapılmıştır.

«At Yarışlarında Dönen Do-
laplar» başlıklı yazdan dolayı Doğan Özgüden aleyhine Türkiye Jokey Kulübünden tarafından açılan hakaret davasında da avukatımız Canpolat, bu konuda Maliye ve Tarım Bakanlıklar

Yine o sırada yazdığı «Kanlı İktidarın Ortakları» başlıklı yazdan dolayı Yaşar Kemal ve sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında Cumhuriyet Savcılığı tarafından dava açılmıştır. «Devlet kuvvetlerini takrir etmek» iddiasıyla 6'şar yıl hapisleri istenen Yaşar Kemal ve Kabacalı çarşamba günü Birinci Soru Yargıçlığı'nda soruya çekilmişlerdir.

Bir süre önce dergimizde yayınlanan «Mustafa Kemal'e İhanel» başlıklı yazdan dolayı sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında yeni bir sorusturma açılmıştır. Savcık yazda «Cumhurbşakanına hakaret etmek» iddiasıyla 6'şar yıl hapisleri istenen Yaşar Uçarın 2'şer yıl kadar hapisle cezalandırılmış talebinde bulunmuştur.

Ayrıca, Yaşar Kemal'in 94. sayımızda yayınlanan «Kavgazamanı» başlıklı yazısı içinde «kesinleşmemiş mahkeme kararları hakkında mütalaa yürütülmek» gereğesile Yaşar Kemal ile Alpay Kabacalı hakkında Savcık bir soruşturma daha açılmıştır. Dergimizde yayınlanan yazılarından dolayı soruşturma ve davalar sürüp giderken, yayınla-

gınız kitaplar hakkında da birer birer dava açılmakta ve kitaplarımıza toplatılmaktadır.

Geçen sah akşamı Birinci Sübe polisleri ANT Yayımları'na gelerek Marksizmin Temel Kitabı adlı kitabımda toplatmışlardır. Haziran ayında yürünlü bulunan Emile Burns'un Marksizmin Temel Kitabı'nda «komünizm propagandası» yapıldığı iddia edilmektedir. İlk defa 1936 yılında Amerika'da yayınlanan kitap hakındaki karar, İstanbul Cumhuriyet Savcılığının talebi üzerine İstanbul 5. Suh Ceza Mahkemesi tarafından alınmıştır.

Öte yandan, Gün Yayınevî'nin hazırladığı «Memo ile Zins» adlı kitabı, piyasaya sürülmenden Birinci Sübe memurları tarafından alınmıştır. Yüzylinderde yaşamış halk şairlerinden Ahmet Han'ın yazdığı ve Mehmet Emin Bozarslan'ın dilimize çevirdiği kitapta Leyla ile Mecnun efsanesini andıran bir aşk hikayesi yer almaktadır. Savcılık ise, eserde «kütüphâne» propagandası yapıldığını ileri sürerek toplatma kararı almıştır. Kitabın İki yıl önce Bakanlar Kurulu kararıyla yasaklandığı öğrenilmiştir.

Mc Ghee'nin ziyareti, NATO toplantısı ve tehlikeli hafta!

DEMOKRASİ adına tehlikeli oyunlar oynanıyor Türkiye'de...

«Bolshevik İhtilali» gönülklər, «Tehlikeli hafta» manşetleri...

İnönü'nün kendinden menkul kerametleri...

Süleyman Bey'in «Türk siyasi hayatı çıkmaza sürüklemek isteyenler var» feryatları...

Brüssel'deki NATO toplantıları...

Ve Amerikan geziçi elçisi Mc Ghee'nin Türkiye'ye olağanüstü ziyareti...

Aynı aynı anda pek anlam ifade etmeyen bütün bu olaylar ve çöküler, bir bütün olarak bakımcı, Türkiye'de demokrasi adına oynanan tehlikeli oyunları apaçık ortaya koymaktadır.

Oyunu tam olarak anlayabilmek için başlıca rolleri kimlerin paylaştığını öncelikle açıklamak lüzümüz: Bu tehlikeli oyunu bir cepheyi toplumcular, devrimci gençler ıgal etmekte, karşı safa başta Amerika ve NATO olmak üzere Süleyman İktidarı, İnönü muhalefeti ve sağ kanat yer almaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de bağımsızlık ve sosyalizm akımının güçlenmesi, gençlerin bilyilik coğunlukla bu akımından yana şıklaması, şüphesiz Amerika ile onun dümensuyunda bulunan egemen sınıflar ve politikacılar için bir kabus haline gelmiştir.

İnönü de bu kuvvetli akıma taze oylar kazanmak hesabıyla uzun süre kesin şekilde kargınamış, hattâ içinden gelmemek beraber, zaman zaman bu akımı destekler görülmüşdür.

Ne zaman ki Çekoslovakya Olayları patlak vermiş, batı haber ajanslarının ve radyolarının gayretiyle bütün dünyada, bu arada Türkiye'de Sovyet aleyhisi bir hava yaratılmıştır, o andan itibaren Amerika ve Amerika'nın menfaat ortakları bu ortamdan yararlanmak, bağımsızlık ve sosyalizm akımlarını sindirmek için harekete geçmişlerdir.

Uluslararası arenada NATO'nun yeniden güçlendirilmesi yolunda yoğun temaslar yapılmak, Türkiye'de de sosyalist ve anti-emperyalist güçleri parçalamak, ezmek üzere tertipler hazırlanmışa başlamıştır.

Cekoslovakya Olayları'nın yanı sıra, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de patlak veren gençlik hareketleri egemen sınıflar ve sağcı çevreler tarafından alabildiğine istismar edilmiş ve ta yaz başında beri «Kasım'da Bolshevik İhtilali» teznesi tutturulmuştur. Sağcı gazetelerde devrimci öğrencilerin diğer ülkelerdeki gençlik hərəketleriyle birlikte bir dış merkezden yönetildiği, kasım ayı gelip de üniversiteler aşağına öğrenci hareketi adı altında şiddet hareketlerine başvurul-

lığı ve bir Bolşevik İhtilali'nin garantiyeleştirileceği teması israrla işlenmiştir.

Ve nihayet Kasım ayı gelmiştir.

Yine sağcı gazetelerde Bolşevik İhtilali için tarihler kesilmiştir: 11. ayın 11. gününün saat 11'i...

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin yazdan kaima boykotu, Hava ve Deniz Harp Okulları'ndaki devrimci eylemler, bazı gençlik temsilcilerinin 10 Kasım dolayısıyla Samsun'dan Ankara'ya düzenlenenleri «Tam Bağımsız Türkiye ve Mustafa Kemal Yürüyüşü» hep bu Bolşevik İhtilallinin hazırlıkları olarak değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirme içerisinde Başbakan Demirel de, CHP Lideri İnönü de gençlere ve devrimci genç subaylara karşı kesin vaziyet almışlardır.

«Türk siyasi hayatı çıkmaza sürüklemek isteyenler var» diyen Demirel birbirine Atatürk'ü keslimiş, ordunun üst kademesiyle sarmaş dolas olarak sunuları söylemiştir:

«Türk Silahlı Kuvvetleri'ni su veya bu şekilde, başka ölçüler içinde, başka hayaller içinde takdim etmek isteyenler olabilir. Bunlar bir takım bedbahtlardır. Devletin emniyeti bakanından Türk Silahlı Kuvvetle-

rini bir tehdit imiş gibi görülmeye hiç kimsenin hakkı yoktur.»

Ve «İkinci Kurtuluş Savaşı» sloganı üzerinde de duran Demirel sormustur:

«Memleketi kimden kurtaracakları, nasıl kurtaracakları, kiminle kurtaracakları?»

Demirel bittin konuşmalarında, ordunun kendisile beraber olduğunu belirtmeye özellikle dikkat etmiştir.

Ordu üst kademelerinin tutunu da, AP çevrelerinde bu kannı güçlendirecek şekilde olmuştur. NATO'yu eleştiren ve bağımsızlıkta, «Halk Ordusu» olmaktan, toplumculuktan söz eden genç subaylar durmadan sorguya çekilirken, Ankara'da Mustafa Kemal yürüyüşünden düzenleyen örgütlerden TMGT'nin İkinci Başkanı Taylan Benli, İki subay tarafından Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin odasına götürülmüştür. Bu odadaki general, hiçbir giriş yapmaya lizum görmeden:

«Ne yapmak istiyorsunuz?» diye sorup cevabı dinlemeye bağlı lizum görmeden ultimatomu vermiştir:

«Amerika'ya ve NATO'ya karşı en ufak bir hareketi tavsiye etmiyoruz. Ellerinizde bu konuda tek döviz bulunmayacaz!»

GEORGE MC GHEE

Türkiye'nin başına çorap örüyor —

Aynı şekildeki tehditlerle Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki boykot da, Ortanın Solu'na mensup öğrencileri vasıtıyla kurulmuş ve ásayış(!) sağlanmıştır.

Gençlik hareketlerini kiran İnönü'bu başarılarını CHP'li belediye başkanlarının toplantılarında iftiharia belirterek:

«Son zamanlarda memleket içinde buhar havası yaratılan hareketler karşısında en değerli ölçüsünde gerekeni yaptırmıştır.

Inönü'nün konuşmaları iktidar çevrelerinde tasvip ve takdirle karşılanırken Genelkurmay Başkanı Tural da:

Şah'ın cinayetleri

1968 Yılının Mayıs ayında Birleşmiş Milletler «İnsan Hakları Konferansı» dünyanın bütün ülkelerinden gelen temsilcilerin katılımıyla 25 milyon nüfusundan 24 milyon açı İran'ın Tahran şehrinde toplandı. Ve bu yüce görüşmelerin üstünden daha iki ay geçmeden zelzele felaketine uğrayan İran halkına verilen en büyük iütuf, Şah'ın bir bakanının da söyleyişi gibi halkın «Şah'ın ve Şahbanu'yu» görevlimesiydi.

Geçen yıldan bu yana Iran'ı zelzededen daha büyük bir çok olay sarsmaktadır. Bu sebepten Şah, İran Kürtistan'ında ve çeşitli üniversitelerde meydana gelen olaylarda çok sert tedbirler aldırmakta, gizli mahkemelerde ölüm cezaları verilmesini sağlamaktadır.

Üniversitede meydana gelen olayların ilkinde, özel olarak yetişirilen 300 jandarma komandosu, eskiya oldukları gerekçesiyle bir öğrenciyi öldürerek cesetlerini sokaklarda sürükleme ve bu davranışın halka ibret olsun diye yapılması açıklanmıştır. Oysa, öldürülülerden İsmail Serifzade, Tahran Teknik Üniversitesi öğrencisi ve diğer dört kişi de onun arkadaşlarıdır. Bu durum, olayın bir eskiyalık değil, Şah'a karşı yapılan bir direniş hareketi olduğunu açık seçik ortaya koymaktadır. Bu gerçeğin bütün Kürdistan ve Fars eyaletlerine yayılması üzerine, doğması muhtemel olayları engellemek amacıyla bu eyaletlere 6 bin jandarma komandosu gönderilmiştir.

Komandoların gelişinin ardından önce altı kişi katledilmiş, daha sonra

da gizli mahkemelere yeni kurbanların gönderildiği öğrenilmiştir.

Bu gelişmeler, bir süre sonra İran'ın çeşitli üniversitelerinde olaylara yol açmıştır. Geçen yıl Şah'a karşı geldiği için katledilen Ünlü güreşçi Tahtın mezarına gelen köyan 200 öğrenci tutuklanmış, bununla da yetinilmeyerek, bu öğrencilerin bütün öğrenim hakları elerinden alınmış, öğrenim belgeleri iptal edilmiştir.

Sırada ise, Pehlevi Üniversitesi'nin adını Hür Siraz Üniversitesi olarak değiştirmek isteyen 56 öğrenci ve üç öğretim üyesi okuldan atılarak hapsettilmiştir. Üniversitenin adını değiştirmek isteyen öğrenciler, üniversiteden saray nüfusunun kaldırılmasını da talebet ettiler.

Olaylar Tebriz Üniversitesi'nde da bas göstermiş. Şah rejimi aleyhinde propaganda yapan Cevat Sadır adlı öğrenci tutuklanmıştır, bu davranıştı protesto için üniversite bahçesinde oturma grevi yapan 100 öğrenci polis baskınına uğrayarak yakalanmıştır. Ayrıca, Məhədi Üniversitesi'nden dört, İsfahan Üniversitesi'nden dört öğrenci, Şah'a karşı geldikleri iddiasıyla üniversiteden kovularak zindana atılmışlardır.

Hapiste açık grevi yaparak direnişlerine devam eden öğrencilerden bazılarının dışarıda sükümüş ve direniş bu şekilde önlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca işkenceyle konuturulmak istenen öğrencilerin tırnakları sükümüş ve kızın saç üzerine oturtulmuşlardır.

Son bir ay içinde 17 devrimci genç bu şekilde işkenceye maruz bırakılmış

SAH VE FARAH DIBA
— 24 milyonun ağızı üstüne kurulan saltanat —

ve binalardan sekiz tanesi, hiçbir askeri suçları olmadığı halde, gizli askeri mahkemelerde ölüm cezasına çarptırılmıştır.

Bu olaylar üzerine, dünyanın çeşitli ülkelerinde okunan İran'ı öğrencilerin hareketi geçerek öğrencilerin açık mahkemelerde yargılanması ve üniversitelerde öğrenci dernekleri kurulması yolunda çalışmalarına başlamışlardır. Öğrenciler, bu hareketlerin, sarayın elinin üniversiteden çekilmesini ve polisin karışıklığı durumunda olan üniversitelerin temizlenmesini sağlayacağı inancındadırlar. Böylece üniversitenin özürliği için de bir adım atacaklarının sanıldırılar.

Aşte devlet adamı, bravo! diyerek takdirlerini belirtmekten geri kalmamıştır.

Bütün bunların yanında, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren dernek, fikir kulübü ve öğrenci kuruluşları hakkında hazırlanan ve casus akımlara ait faaliyetleri en ince detaylarına kadar tesbit ettiğimizleri sürülen raporlar hükümete verilmüştür. Genelkurmay İstihbarat Teşkilatı ile Millî İstihbarat Teşkilatı (MIT) tarafından hazırlanan bu raporlar üzerine Başbakan, İşçileri Bakan ve Adalet Bakanı ile görüşmeler yapılmış ve bu görüşmelerden sonra bir kaçı örnegimiz 10-11. sayfamızda göstergeiniz gibi, baskılılar artırılmıştır. Yine aynı günlerde yapılan Millî Güvenlik Kurulu toplantılarında da bu raporlar üzerinde durulmuştur. Bu toplantıda yüksek komutanlar «ögretim hayatının siyasi huzuru bozma ve anarsiyeye sürüklemeye istidah gösterdiginiz» belirterek iktidarın ve siyasi partilerin buna eare bulmasını istemislerdir. Orduye ise 20 kadar yüksek rütbeli subayın daveti üzerine Demirel'le altı saat süren bir toplantı yapılmış, son olaylar enine boyuna tartışılmıştır.

Demirel'in Çankaya Köşkü'ndeki ziyaret ettiği günlerde sağcılar tarafından yayılan 11-11-11'a söyletilerinin oldukçaiddiye alındığını, İstanbul, Ankara ve İzmir'de polislerin izinlerinin kaldırılıp polisin aralıksız 24 saat Sükan'dan gelecek emri beklediği de dikkatten kaçmamıştır.

Nicin olmustur bütün bunlar?

Bunun cevabını, NATO Bakanlar Konseyinin Brüksel'de yaptığı toplantıya götürülen Türk tekliflerinde bulmak mümkündür. Genelkurmay Başkanı Cemal Tural'ın Amerika ziyaretinden hemen sonra yapılan toplantıya Çağlayanlı, Sovyetler Birliği'nin Akdeniz'deki güçlerinin artması karşısında ortak bir NATO donanması kurulması, herhangi bir Sovyet saldırısına karşı kendini daha iyi savunabilmesi için Türk Silahlı Kuvvetlerinin daha modern silahlarla donatılması, deniz kuvvetlerinin ağır savaş gemileri, hava kuvvetlerinin de uzun menzilli ve daha hızlı uçağırlarla takviyesi, kara ordusundaki tankların yenilenmesi, nükleer savunma sisteminde NATO üyesi ülkelerin daha fazla sorumluluk alması tekliflerini görmüştür.

Tarafsızlık yerine NATO'nun, dolayısıyla Amerika'nın uyusunu sağlamak direnen Süleyman İktidarı, bir noktada ikili oynamaktadır. Bir yandan Sovyetler Birliği ile ekonomik ilişkilerini geliştirmeye ve böylece ekonomik buhran atlatmaya çahşirken, öte yandan da Sovyetler Birliği'nin karşısında bir askeri pactın en müfrit üyesi olmak için çırpmaktadır. Bu gayret-

lerinde ordu yüksek komutanları ve ana muhalefet partisi lideri de AP İktidarı desteklemektedir.

Nitekim Bakanlar Konseyinin Brüksel toplantıda, iktidarın istekleri doğrultusunda kararla sona ermiştir. NATO'nun yeniden toparlanıp kuvvetlendirilmesi ve askeri tedbirlerin artırılması, Sovyetler Birliği'ne sert bir uyarıda bulunulması, Fransa dahil, bütün NATO üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

Böylece Türkiye yeniden Amerika'nın ve NATO'nun tam kontrolü altına girmektedir. Vietnam'da cephe dışında yürütülen savasın uygulayıcılarından Komer'in Amerikan Büyükelçi olarak Türkiye'ye gönderilmesi bu kontrolün gerekten tecrifeli ellere tevdî edildiğini göstermektedir.

NATO'nun yeniden güçlendiği, Türkiye'de sosyalist ve anti-emperyalist hareketlere karşı sindirim tedbirlerinin olduğu bir sırada Türkiye'ye bir de beklenmeyecek konuk gelmiştir: George Mc Ghee...

Dean Rusk'ın Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika Sorunları Yardımcısı Mc Ghee'nin Türkiye'ye ziyaretiyle ilgili özel USIS bildirinde, Türkiye'ye ilk Amerikan yardımını sokan ve 1951-53 yıllarında Amerika'nın Ankara Büyükelçisi olarak görev yapan Mc Ghee'nin gelişinin özel bir ziyaret olduğu ileri sürülmüştür.

Mc Ghee, bu özel(!) ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Sunay, Başbakan Demirel, Dışişleri Bakanı Çağlayanlı, Millî Savunma Bakanı Topaloğlu'nu ve CHP Lideri İnönü'yü ziyaret etmiş, işadamları ile görüşmüştür. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bir geziye çıkmıştır. Haber Ajansı ise, Mc Ghee'nin, Amerika'ya döndükten sonra Türkiye ziyaretleri ile ilgili geniş bir rapor hazırlayarak Dışişleri Bakanlığı'na vereceğini bildirmiştir.

Bu ziyaretlerinde Mc Ghee'ye gerek Başbakan Demirel, gerekse İnönü tarafından «Türkiye'de sosyalist ve anti-emperyalist hareketin gelişmesine asla müsamaha gösterilmeyeceği, Amerika ve NATO aleyhtarı ceremonilerin önlenmesi, nükleer savunma sisteminde NATO üyesi ülkelerin daha fazla sorumluluk alması tekliflerini görmüştür.

Böylece Amerika Türkiye'deki çıkarlarını, Demirel ile İnönü'ye 1969 seçimlerinden sonra Amerikançı bir AP-CHP koalisyonunun kurulmasını garantilemiştir.

Son gelişmeler ve pazarlıklar, Türkiye'de sosyalist ve anti-emperyalist güçlerin zor günler arifesinde bulunduklarını göstermektedir. Bu güçlerin bir de kendi içlerinde birbirlerini yemeleri Amerika'nın da, Amerika'nın Türkiye'deki ortaklarının da ekmekine yağ sürecektir.

GE DA

BÜTÜN
YURTTA
KİTAP
DAĞITIMI

GENEL DAGITIM
Çağaloğlu İstanbul

(Ant Der: 541)

BEATE KLARSFELD
Naziler tokatlamamışdır

Fransız kadını Kiesinger'i neden tokatlardı?

KURT
KIESINGER —
Yediği
tokattan
sonra
gözünü
ugusturuyor

Bu benim hakimimdi. Yarın sizin hakiminiz olabilir. Ben başka bir yol seçtim. Mecliste Kiesinger'in bir konuşmasımı üç kere «Nazi Kiesinger, istifa et!» diye bağırarak kestim. Bundan sonra en kısa zamanda Kiesinger'e bir tokat atacağım.

Beate Klarsfeld bu dileğini 7 Kasım 1963'de yerine getirmiştir.

Kiesinger Gerçeği

Beate Klarsfeld, daha önce de Kiesinger hakkında bir broşür yayınlayarak, onun Nazi Partisine nasıl girdiğini ve ne görevler aldığını açıklamıştır. Klarsfeld, broşüründe söylemektedir :

«Kiesinger'e tokat atmak için taa Paris'ten geliyorum. Çok sevinçliyim. Fakat mahkûm oluduktan sonra bir yerine üç tokat atmamına çok pişmanım. Ümit ederim ki, Kiesinger'e bu tokattan sonra, herkes bir sene hapsi göze alır da, politik hayatı bütünü naziller tokatlanır.

Eski bir nazi olan Kiesinger'in başbakan olusu, Almanya içinde ve dışında çok tenkit edildi. Fakat «Springer» basım tröstü ve disridaki emperyalist basın Kiesinger'in geometini örtbas etmek istediler.

Beate Klarsfeld'e göre ise, bir skandal kamu oyunun dikkati 2.633.930 numaralı nazi Kiesinger'in geçmişine çekilebilirdi. Klarsfeld bunu başarmıştır. O gün bütün Alman gazeteleri olay ile ilgili manşetler atıp, Kiesinger'in nazi olduğunu açıklamak zorunda kaldılar. Mahkeme de hâkim dahi, Klarsfeld'in Nazi Partisi (NSDAP) üyesiinden olan Kiesinger'i Alman başbakanlığına uygun görümemesi fikrini tasvip ettiğini söyledi.

Klarsfeld Kimdir?

Klarsfeld 8 Mayıs 1968'de Berlin Teknik Üniversitesinde anti demokratik «olanaklılığı hala kanularma» karşı düzenlenen bir açık oturumda «enin mücadele ediyorum» isimli konuşmasında sunları söylemiştir:

«30 Eylül 1967'de, Fransız - Alman gençlik teşkilatının sekreterliğinden kovuldum. Çünkü Combat'ta nazi Kiesinger'i eleştiren yazılar yazmıştım. Ben 1945'ten sonra nazizme karşı savasmasının sebebiyle cezalandırılan ilk fransızdım. Benim durumum, nazizmin bugün nazi Fransız - Alman ve yarın Ayrupa çapındaki teşkilatların idari kadrolarına sizliğimi gösteren en açık bir örnektir. Gençlik teşkilatı, komisyonu basvurmayı sahî verdi. Komisyon iki hâkimden kuruluydu. Hâkimlerden biri Baden-Württemberg yaheticisi yarıştay başkanı Dr. Walter Haider idi. Bu Alman Hükümeti tarafından gösterilmiştir. İkinci hâkim Fransız Hükümeti tarafından... Eğer ben bu komisyonu baş vursaydım, hâkhâl olup olmadığıma Bay Haider karar verecekti. Haider ise eski bir nazi olup Kiesinger'le aynı günde, 1 Mayıs 1933'de Nazi Partisine girmiştir. Parti üye defter numarası 3.579.848'dir. Eski bir nazi böyle mesuliyetli bir vazifedendir.

5 Kasım 1941 tarihli bir dokümda şirketin amacı şöyle saptanmaktadır : «Savaşa muazzaf olarak bitirdikten sonra, şimdilik harpte harcamakta olduğumuz enerjileri Almanya önderliğinde yeni bir Avrupa'nın yaratılması için kullanmalıyız. 10 yıllık siyasi ve kültürel çalışmalarla Almanya'nın ve nazizmin düşmanı ideolojileri ezmelidir. Bunun için üçüncü Imperatorluğun» yararına olarak yabancı memleketlerde Almanya'nın kontrolü altında bir radyo yayın ağı kurulmasını ön görülmektedir.

Bir kurulustan sonra Kiesinger'in durumu kuyvetlendi ve propaganda Bakanı Goebbels ile Dış İşleri Bakanı Ribbentrop arasında «kılıç kılıç haline geldi. Radyo istasyonlarının kurulmasına uluslararası radyo ilişkilerine, umumî propaganda ve sansür işlerine bakıyordu ve bu konularda tam yetkiye sahipti.

Nihayet 1943 yılında Kiesinger Dış İşleri Bakanlığının siyasi radyo bölümünün genel müdürü mescidi oldu.

Bütün bunlar, Kiesinger'in rolünün önemini gösterir. O, dünyanın dört bir tarafına yayılmış olan nazi radyo organizasyonunun başdamarıydı.

* Hitler idaresine nazillerin verdiği isim

Sabahattin Ali dosyası

Kemal Sülker

Sabahattin Ali kimdir? • Oraşunun mektupları • İçimizdeki Seytan ve İrkçılık • Sabahattin Ali ve 4 Arahık Olayı • Sabahattin Ali'yi öldürmenin ardından Ali Ertekin kimdir? • Sabahattin Ali'den gelen mektup • Sabahattin Ali Nasıl Olduruldu? • Sabahattin Ali Niçin Ortadan kaldırıldı? • Lüks krome dört renkli ofset kapak içinde, fiyatı 7,5 Lira • Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI — P.K. 701 - Sirkeci - İSTANBUL • İstanbul ve Ankara Dağıtım: GE - DA.

Yasar Kemal

Yer demir gök bakır

15 LIRA

Alberto Bayo

Gerilla nedir

6 LIRA

Stokely Carmichael

Siyah iktidar

7,5 LIRA

Kemal Sülker

Nâzım Hikmet'in polemikleri

7,5 LIRA

Yasar Kemal

Ortadirek

15 LIRA

Che Guevara

Savaş anıları

tükendi

Che Guevara

Gerilla günlüğü

toplantıldı

Emile Burns

Marksizmin temel kitabı

toplantıldı

ABONELERİMİZE İNDİRİM : ANT'a abone olanlar yukarıda ünlenen bütün kitapları yüzde 20 indirimle alabilir. Abonelerimiz içün Sabahattin Ali Dosyası 6, Yer Demir Bakır 12, Ortadirek 12, Savaş Anıları 8, Marksizmin Temel Kitabı 4, Nâzım Hikmet'in Polemikleri 6, Siyah İktidar 6, Gerilla Nedir 4 Lira'dır. ANT'a abone olan her okurumuz 14,5 Lira indirimle alarak bir kaleme 35,5 Lira tasarruf sağlayabilecektir. Bunun içün abone bedelinin ve kitap ücretini «ANT DERGİSİ» P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul'ya hizmetine havale etmek kâfidir.

ROBINSON CRUSOE VE BURJUVAZİ

Murat BELGE

Çoğumuzun çocukken okuduğumuz ROBINSON CRUSOE yeniden, Akşit Göktürk'ün güzel çevirisile yayımlandı. Kitabın çevirmenini de, klâsikleri güvenilir çevirilerle Türk okuruna sunmaya çalıştığı anlaşılan Kök Yayınları' da kutlamak isterim.

Dünyanın ilk romanı diyebiliriz. Robinson Crusoe bir bakıma tâhlisiz bir eserdir, çünkü yalnızca bir çocuk kitabı sayılmaktadır. Çocukların da okuması bir sakince değil elbet ama, Don Kişot ve Gülliver'in Seyahatleri gibi o da aslında çocukların degil bâyiklere yazılmıştır ve içinde yer alan öncelişlerin sorunları ancak bâyikler anlayabilirler. Ben de bu romanı on ikti, on üç yaşlarında okuyup sonra bir daha fizerinde düşünmemiştüm. Ancak bu yıl, İngiliz eleştirmeni Ian Watt'ın incelemesini okuduktan sonra, Robinson Crusoe'nun, o günlerde anlamama imkân olmayan, ama çağımızı çok yakından ilgilendiren özelliklerini fark edebildim ve yeni baştan kitabı sarıldım. Fazla uzun olmasa, Watt'ın yazısı gevriylebilirdi; biz simdi özetle yetinebiliriz.

Robinson Crusoe, bütün düşünceleri ve davranışlarıyla bir burjuvayı canlandırmaktadır.

Orta Çağ'da serpilmeye başlayan burjuvazı, Rönesans'da, Feodalizm'yi yıkarak iktisadi alt yapıya iyice hâkim olduktan sonra, kültürünü de kurmuş, teolojilerini yetiştirmiştir. Bu sırada sanat alanında da sesini duyuran burjuvazi roman türünden yarattı. Dünyanın ilk romanı diyebildiğimiz Daniel Defos, on sekizinci yüzyılın tipik bir burjuvayıdı. Asıl adı Daniel Foe olduğu halde, her gerçek burjuva gibi, iktisadi ve politik alanlarda yaktığı aristokratasinin soyluluğunu gizlice kınıklığı için, Fransız aristokratlarına benzetti, Defos yapmıştı adını. Política kavga-

larına, din tartışmalarına karıştı. İşine gelince döneklik etti. Yüzlerce eser yazdı. Oysa hayatına geç başlamıştı. Tam çağının adamıydı. Onun içün hem her yazdığı tutuldu, romanları çok okundu.

Robinson Crusoe'ya Watt'ın önderdiği bakışla bakıldıgında, burjuva sınıfının modern dünyaya getirdiği birçok tutum ve tavırların bu kitapta yer aldığı kolayca görünlüyor. Crusoe'nun, Adada geçen hayatı boyunca,

Düşünceye gem...

Saragat, Nenni, Bertrand Russell, J. Ayer, M. Dobb, S. Ashworth ve daha kimiler kimler ilgilenemedi Sadî Alkılıç davası...

«Türkiyenin Tek Kurtuluş Yolu : Sosyalizm» adlı makale 12 Aralık 1962 günü yayınlanmıştır. O günden bugüne altı yıl geçti. O günden doğan çocukların görgü ilkokula başladilar... Ana rahimde düşen tay, bugün ezzin bir at olmuş kişimedek, koşmakta... Ve o günden bu yana köprülerin altından nice suhar aktı, ekmekte... Bütün zorlamalarla, barajlara karşın sosyal uyumsuzmaktan kaçın gitmekte...

Ve bu altı yıl içinde Sadî Alkılıç tek bir yazımı yüzünden mahkûm oldu... Sonra beraat etti. Beraatinden sonra İstanbul'daki işine verildi. Sivas'ta bir memuriyete sürüldü. Derken gene o tek bir yangın yazısı yüzünden tekrar içeri atıldı... Ve bir süre sonra gene o yazısında suç unsuru bulunmadığından beraat etti. 24 yıllık devlet memuriygünden sonra bir süre ıssız kaldı... Derken Siirt Sağlık Müdürlüğüne kendine bir iş iat edildi. Doğu'da kalması sakıncalı görülmüş olacak ki bu kez tekrar İstanbul'da bir iş bulundu. Bu işine devam ederken Sadî Alkılıç, 1962 yılında yazdığı o ünlü makalesinde ölübü 1968 içerisinde tekrar mahkûm ediliyor...

Yılan hikâyesine döndü Sadî Alkılıç olayı... Ortamına göre mahkûmîyet veya beraat... Sanki yüz-boz tahtası...

Anayasa mahkemesi Anayasanın sosyalizme aylı olduğuna karar verir fakat bir vatandaş kalkar sosyalizmi savunursa tutuklanır... Yani düşünceye gemi vurular. Sonra da demokrasiden söz edilir.

Türkiye'deki bilimsizlik, sistemszilik, tutarsızlık, kararsızlık, düşüncede baskısı, özgürlükten korku; Türkiye'yi Dünya'ya güdüne göstermektedir. Kanıt iste : Sadî Alkılıç olayı... Ve bunun yanısıra bir sürü hanıtlar : Öğretmen kıymı, savec kıymı, aydın kıymı, öğrenci kıymı... v.b.

Türkiye'de ne demokrasi kuralları käğıt üstünde yaşamamızı gereklidir ve ne de 1961 Anayasası uygulanabilmelidir... Tüm de käğıt üstünde, raflarda beklemektedir. Halk, demokrasiyi de, Anayasa'yı da günlük hayatında somut olarak tadamamaktadır. Belli çevreler yolları tıkamaktadır. Türk halkı hâlâ oyalanmaktadır. Bu oyalama ve oyular daha ne kadar sürecek bilinmez.

Bütün aydınlar, işçiler, işsizler, kıyıları kanuni yollardan hakkını alma savasına elele, kolkola girmelidirler artık. Hem de durumu halka sürekli anlatarak, büyürerek, bir çığ gibi...

Mehmet GEZER

İşçiye giden tiyatro...

HER akşam bir dolu tiyatro perdelerini açar durur... Ah al, moru mor ni... Beyoglubeyler alkış tutalar... Coğu kez kendi cırkınlıklarına alkış tutarlar... Oyle gerektiği için alkış tutarlar... Garipnesi, utanması bir oyundur bu... Hasan Hüseyin'in dediğince: «Bu ne çapraz gidiş hey Bekleroglu

Uşak Matti seyretmez de Brecht'i efendisi Puntillası seyreder... ...sesi fininden büyük Ruhî Su'yu ... benim yürekleri çira çakmak tutuşanlarım değil

Istanbul
sosyetesi
alkışlar...»

Halk yiğinlarından kopuk, halkın sorunlarını fasit bir çember içinde, belirli bir sınıfın beğenisi açısından işlemek entellektüel kurnazlığı, kolaylığı ashunda... Aslıolan halka varmak... Özellikle tiyatro konusunda bu en zor, ama en etkili bir deneme türü...

Gegenlerde gazeteler, böylesi bir denemeye girişmiş bir tiyatro topluluğundan söz ediyorlardı: Devrim İçin Hareket Tiyatrosu... Gecekondularında, mahalle aralarında «Asma Köprü»yununu parasız olarak halka sunuyorlardı... Bü-

yük bir gürültü kopartan oyun, kısa zamanda köprünün çevre yolunun geçeceği yerlerde ön plana çıkmıştı... Olayın içinde, olayı yaşayan insanlarla birlikte olayı yaşatmak, eleştirmek... Seyirci-oyuncu ayrılmış bir anda silmiş ve geniş bir kaynaşma düzeni kurulmuştur. Fakat egemen sınıf tedirgin olmuş, oyuncuların büyük hissini mahkemeye çekmişlerdi...

Bununla beraber eylem devam ediyordu. Magirus Fabrikası'nda işçiler haklarını almak için GREV'e başlamışlardı. Tiyatro Anket Komisyonu grevcilerle konuşmalar yaparak sorunları yerinde saptadı. Ortaya ilginç seyler çıktı: Montaj Fabrikası'nın sahibi İzzet Unver, Menberes'in terzi iken bu duruma yükselen ne hikmetse... Aklı pek işlek olan bu zatın fabrikasında helaya ancak marka ile gidilebiliyor ve üç dakikadan fazla helada kalan işçi, bu özürünü (!) üç kez yaparsa, ömrü-billah bir daha helaya gidebilmə özgürlüğünü yitiriyordu.

İşitme tertibati olmayan fabrikada işçiler +40 derecede, kışın -20 derecede çahşmak zorundaydılar. Terzi İzzet, iş kazasına uğrayan bir işçisini «Arabam kan olur» gerekçesiyle hırsız otomobiline almak istemeyecek kadar para canlıydı. İşte bu koşullar işçiye greve götürmüştü en sonunda...»

tek başına olduğuna göre, burjuva tarzında bir üretim programı uyguladığı söyleyemem. Ama tutumu ve zihniyeti burjuvazininidir. Robinson Crusoe, seryciligin propagandasını yayar asında. Ama bunu bir mit yaratarak yapar. Crusoe, Don Kişot veya Faust gibi bir arkeopter ve Batı kültürünün bir görünümünden en yetkin temsilcisidir. Serüveni, bireyin yükseltimidir. Tek başına bir adam, sırızsız bir udada yirmi sekiz yıl kalarak adayı bir çiftlik gibi nesip qeviriyor, ve kendine yemiyor. Bu efsanenin gizli anlamları zamanın burjuvalarının romanı içiñ öylesine zevkle okusuklarını açıklar. Gelgelein, Defoe iki yerde bizi adıtmaktadır. Bir kere, Crusoe gibi sırızsız adalarla düşen insanların hiçbir onun gibi dayanıklı gitmemiş, çoğu qıldırmıştır. Defoe burada psikolojik gerçeklige şart çevirmektedir. İkinci adatma, Crusoe'nun başarısının, büyük ölçüde, gemiden taşındığı araçlara bağlı olmasıdır. Yani adada egemen olmustur ama, bunu bireysel çabasından çok kendinden önceki çagliardan miras kalan sermaye birikimi ile borçludur.

Defoe, birtakım gençleriyle çiñedigi halde, dikkat ilmezse, romanda fazla gerkiñ bir özellik bulunmaz. Bu onun, romancılarımızın da ders almazı gereken, anlatım ustalığından ötürüdür. Somut ayrıntılara (teferruata) çok önem verir. Ayrıntılar öylesine gerkiñ, elle tutulur ve gündelik-

• Defoe'nun burjuva okurları, Crusoe'nun çok yanlılığı, hayran kalp, sırızsız adada hem kapitalist ve hem de patronusuz proletör olmanın düşünü kuryörlardı...

Crusoe'nun hayatı bir tek ülküsü vardır: maddi kazanç sağlamak. Romanın her satırına sınımlı bu özlem. Ama ashında özlem Crusoe'nun değil, Defoe'nundur. Onun için kahramanın bu özelliğe doğrudan doğruya anlatılmıyor, eylemlerinde kendini belli ediyor.

Crusoe baba evini terk eder; para kazanmak için. Bu, tipik bir burjuva davranışıdır. İyi bir burjuva, aile gibi geleneksel

bir kurumun boyunduruğuna girmemeliydi o zamanlar. Para kazanma isteğiyle aleye bağlı olarak bir çatışma varsa, birincisi tercih edilmesidir. Aynı şekilde Crusoe aşk konusunda da kafa yormaz. Çünkü kadın ticarî işleri arasında sadece bir ayak bağı olasaktır. Ancak iyice kazanıp işten el çektiği zaman evlensmesi düşünsür. Kadından söz ederken de göz önünde tuttuğu, gizlilik gibi romantik seyler değil, yararlıdır.

Crusoe, gittigi her yeri sömürmeyecek bir tiptir. Adanın estetik yanı onu hiç ilgilendirmez. Hemen iktisadi yatırımlar yapmaya başlar ve roman boyunca bununla uğraşır. Defter tutar; vicedanının bile defterini tutar. Zaten muhasebe ve kontrat burjuvazının uygurluq soñtuğu kavramıdır. Crusoe da fırsat buldukça kontrat imzalar.

İnsanlar karşısında tutumlu, tipik bireyol burjuva tutumudur. Adada yalnızktan yakındı olur. Ama bir arkadaşı yada kadın aramaz. Bir kölesi olsun ister. O zaman yatırımlarını köle emeğiyle verimlileştirme fırsatını bulacaktır. Sonunda özlemi gerçekleştir. Kurtardığı yeriley adam bile sormaz, kendi bir ad takar. İkinci ciltte, Cuma ölüne, onca sevgi gördüllü bu iyi insanı bir iki basmakap söze anmak ona yeter. Adaya düşmeden önce de, kendini kurtaran köle çocugu sonra salıvermiştir.

Bütün bu tutumlar, palallanmaka olan burjuvayı göstermektedir. Crusoe emperyalizmin töhunerini da içinde taşıır. Netekim onun bütünlük yaptıkları, sonrasında çok daha büyük ölçüde gelişerek dünya gerçekliği olacaktır. Robinson Crusoe çağdaş burjuva okurlara, bir güzel düz dala sunmaktadır. Bu da, o sırarda iyice hızlanan kaçınılmaz iş bölümünün bunaltmaya başlayan baskusundan kurtulma düşündür. İnsanlar gerçek edim-

Devrim İçin Hareket Tiyatrosu, Magirus'un grevi işçilerine temsil veriyor.

Bütün bu ayrıntılar işlenerek ortaya, işçinin yaşamışından alınmış bir oyun çıktı... Ve Devrim İçin Hareket Tiyatrosu, geçenlerde Magirus Fabrikası'nın önünde grevi işçiler bu oyunu sundu. Yüzlerce işçi, sorunlarına çözümleyici bir yorum da getiren «GREV» oyununu büyük coşkuyla karşıladı. Bazıları heyecanları yemezerek oyuna katıldılar. Amaç da buydu zaten. Sahne ortadan silinmiş, bütün seyircileri içeren bir platform olmuştu...

ileri gidişti gerçekleştiren tek sınıf o dönemde burjuvazı olduğu için, bütünlük yapıcı enerjilerini de kendinde toplamıştı. Dolayısıyla, doğrudan doğruya burjuvaziyeye bağlı bütünlüklerine karşı, Crusoe, gene de doğa içerisinde bütünlük gúcunu temsil eder. Tarih boyunca var olan bütünlükler, Crusoe gibi bir insan nasıl hoşgörülür? Oysa gene de büyük roman Robinson Crusoe; Batı kültürünün kilometre taşlarından biri. Bu nasıl oluyor? Burjuvazının devrimci çağında yazıldığı için, çağın olumlu, yapan değerlerini yansıttırdı roman. Kokusun aristokratik düzeni yikan bu sınıf dünyası

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurtdışında ve dışında

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalananız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocagi Cad. no 1. kat: 3
Telefon: 2766 00 - 2766 01, İstanbul

İMECE ÇIKTI

Bütün toplumcuların okuduğu İmece'nin 91. sayısında: Ahmet KÖKLÜGİLLER, Nebi DADALOĞLU, Hurrem ARMAN, Fakir BAYKURT, Mavaffak SEREF, Doç. Dr. Cevat GERAY, Talip APAYDIN, Arif GELEN, Feyzullah ERTUĞRUL, Doç. Dr. O. Nuri KOÇTÜRK, M. Nuri AYDEMİR, Mecit ASKAN, H. Başri AYDIN, Ali DÜNDAR, YTEKİN, ÖMER DURU, daha çoklarının gücü de...

P.N. 373 Ankara — Yıllık Abone : 12,50 lira.

Ant. Dax: 510

Başın: 6053/550

DÜŞÜNCEYE SAYGI

Kemal Tahir'in kazandığı ödüller ve
Doğu - Batı kavramlarında şatlanma

Aclan SAYILGAN

BİR
TOPLUMUN
GERÇEKİ
OLABILMESİ
ANCAK
KENDİ
GERÇEKLERİNİ

Çeviri: Kemal Tahir'in kazandığı ödüller ve Doğu - Batı kavramlarında şatlanma konusunda bir makale. Kemal Tahir, 1968'de, 'Doğu - Batı' kavramlarında şatlanma konusunda bir makale yazmıştır.

Tökez hayır!

TAŞ

Cetin Altan

Çetin Altan, 1968'de, 'Tökez hayır!' başlıklı bir makale yazmıştır. Bu makalede, 'Tökez' ismiyle bir gazete ve Cetin Altan'ın ismiyle bir gazete arasındaki benzerlikler ele alınmıştır.

(AKŞAM - 19.11.1968)

BABIÂLİ'DE ENFLASYON

SON haftalarda yayın hayatına atılmaya başlayan yeni yeni gazetelerle Babiâli'yi bir egezete enflasyonuna sürüklenmiştir.

Onceki hafta Bayar ve çevresindeki eski DP'lilerin tezgâh-İndikâri «IRADE» Gazetesinden sonra bu hafta sahne gününden itibaren Hürriyet Holding'i tarafından «GÜNEYDIN» adlı yeni bir tiraj gazetesi yayınağa başlamıştır. Çok yakında da, fümmetçilerin haftalık yayın organlarından «İTİHAD»ın günlük gazete olarak yayınlanması beklenmektedir.

Son Havâdis'ten ayrılan Müm-taz Falk Fenik, Adviye Fenik ve Samet Ağaoglu'nun daymi yazarlığını yaptıkları «IRADE» Gazetesi, bu imzalar dışında gazetecilik bakımından hiçbir yeşilik getirmemiş için halkoyunda hiç ilgi çekmemiş, en a-teşî eski Demokratlar tarafından dahi pek benimsenmemiştir. «IRADE», bizzat Bayar tarafından tesbit edilen politikasına göre partiler üstü bir tutum ta-kınacaktır. Altıncı sayfamızda

tafsılatlı olarak belirttiğimiz gibi «IRADE»nın yayınılarıyla bu hafta toplanacak olan AP Büyü Kongresine eski DP'lilerin siyasi haklarının laidesi yolunda telkinlerde bulunulmaktadır. Gazetenin Bayar'la ilgisi olduğunu belirtmek için Bayar'ın kızı Niüfer Gürsoy da «IRADE» kadrosunda gösterilmiştir. «IRADE»nın AP kitesi üzerindeki etki gücü, AP Büyük Kongresi sonuçlarıyla bellî olacaktır.

Hürriyet Holding'in bünyesinde en büyük hisseleré sahip iki kardeş, Haldun Simavi ve Erol Simavi arasındaki kişisel bir rekabet sonucu olduğu ileri sürülen «GÜNEYDIN» Gazetesi nizâz Haldun Simavi'nin yönetiminde ve Web-Offset tesislerinde çkartılacaktır. Hürriyet'ten daha başarılı bir gazete çkartmak azmında olduğunu söyleyen Haldun Simavi gazetedede filen herhangi bir sekreter gibi çalışmaktadır. Gazetenin ismi büyük reklam kampanyasıyla okurlar arasında açılan bir yarışma sonunda tesbit edilmiştir. Daha önce de bildirdiğimiz gibi «GÜNEYDIN» her gün birinci sayfasında bir olaya ağırlik verecek, iç sayfalarında resimli romanlar, tefrikalar yer alacak, iki sayfa spora tahsis edilecektir. Gazetenin en büyük iki konusu ise bir zamanlar SON'a bî-yük tiraj kazandırmış olan KİLLİNG isimli resimli roman ile Aziz Nesin'in imzasıdır. Haldun Simavi ilk etapta 300 Bin tiraj sağlayacağını hesaplamaktadır ve bilhassa Hürriyet, Milliyet, Terçüman ve Akşam'dan okuyucu çekilebileceğini tahmin etmektedir. Ancak gazetenin fiyatının 35 Kurus olarak tesbit edilmesi, diğer gazetelerle rekabet konusunda daha bağlılığı bî-yük dezavantaj teşkil etmektedir.

Haldun Simavi'nin bu girişimi karşılıkta Erol Simavi'nin yönetimindeki Hürriyet de birbirine hambârlar yapmaktadır ve tiraj kaptırmamak için gayret sarfetmektedir. Son olarak yayını aldığı 7 Gün İlassesi ve elektronik çöpetanlık servisi ile Hürriyet'in tirajı 900 bin'e yükseltmiş olup 1 milyon tira-

ja ulaşmak için yeni yeni tedbirler düşünülmektedir.

GÜNEYDIN'in çıkıştı dolayısıyla okuyucu kaybetmek endişesi içinde bulunan Milliyet son olarak altı elemâni da kaybetmiştir. Uzun süreden beri Milliyet'in yazı işlerini yöneten Hasan Yilmazer, Omer Sand Coşar, Nezih Izmirliogulları, Dincer Güner ve Nail Gürel Yeni İstanbul'a transfer etmiş, özellikle yaşlı okurlara hitabeden Refi Cevat Ulunay'ın ölümlü de Milliyet için büyük kayıp olmuştur. Ancak Milliyet haftada üç ilave vererek ve Yeni Gazete'den transfer ettiği Kemal Bisalman'a fikrârlar yazdırarak tirajını korumağa çalışmaktadır. Bütün sarsıntılarla rağmen dâha tutarlı bir yayına Milliyet'in tirajını koruması mümkünündür.

Akşam ise son zamanlarda büyük bir sarsıntı içindedir. Kuşkusuz ve pardesü ticaretine, eğlence prodüktörlüğünden büyük paralar kazanan, Çetin Altan'ın tezgâhtarlığıyla sosyalist okurlardan abone paraları kesen, bu na rağmen parasızlıktan dem vuran Malik Yolaç'a, Çetin Altan'ın son dönüşünden ve Aclan Sayılgan'a dahî Akşam'da yer verilmesinden sonra Babiâli'nde bir gazete yarışması sârpriz olmayaacaktır.

Yeni İstanbul Gazetesi ise «Çığınca» diye nitelendirilen transferlerine devam etmektedir.

Once Cumhuriyet'in iki

yazı işleri müdürü transfer eden Yeni İstanbul, daha sonra Milliyet'ten de yazı işleri müdürü seviyesinde altı kişiyle da

ha yüksük ücretlerle kadrosuna almıştır. Babiâli'de dolsan bir espiriye göre Yeni İstanbul'da hemen hemen her sütuna bir yazı işleri müdürü düşmektedir.

Yeni İstanbul'un ayrıca Turhan Selçuk ve İlhan Selçuk'u trans-

fer etmek için de büyük çaba-

harcadığı, ancak müsbat so-

nuc alamadığı da söylemekte-

dir. «Yeni İstanbul'da Buluşma» sloganıyla yapılan bütün bu yüksek transferlerden sonra Yeni İstanbul'un hiç de parlak

olmayan ilan durumu ile bord-

roları nasıl ödeyeceği yada öde-

mekte olduğu merak konusudur.

Ummetçi cephe ise Bugün Gazetesi'nin tirajı 70 bin'e dayanmış ve uzun süreden beri o-

rada çakılıp kalmıştır. Cami ka-

pilarında zorla yaptırılan abo-

neler ve fümmetçi tüccarlardan

toplunan ilanlara rağmen para-

sızlıktan dem vuran Mehmet

Şevket Eyi, bu arada Babiâli-

de Sabah Gazetesi'ni de satın alvermiş, böylece Simavi'lerden

sonra Babiâli'nin iki gazeteye sahip tek patronu olmugut. Din

ticaretinin bütün unsurlarını us-

tahla kullanan Mehmet Şev-

ket Eyi'nin yakın hedefi çocuk

ve kadın dergilerine de sahip olmak

Böylesse bir «üm-

metçi yayınlar tröstüs» kurul-

mus olacaktır. Bu tröstün din-

da kalan tek fümmetçi yayın

bugünlerde haftalık gündeli-

ge donecek olan İttihad Gazete-

si'dir.

Ulus'ta ise «Ortamın Solus» e-

kibinin genel yayın müdürüne

getirdiği Altan Öymen, ge-

cen hafta bu görevden ayrılmak

zorunda bırakılmıştır. Görünüş-

teki neden, Ulus'ta yayınlanan

İnönü ile Nihat Erim'in birlik-

te fotoğrafının altına «Sanki

festival var» lejantının konul-

masıdır. Bu bir murettip hatas-

olduğu için bir genel yayın mü-

dürüfün görevinden uzaklaşı-

ması için yeterli sebep degi-

dir. Asıl neden, üst kademelerde

son zamanlarda görülen asol-

dan geriye dönüsün Ulus'un

yayınına da hakim kılınmak is-

tedir.

Bütün bu kaynakmalar Türk

basımını hızla bir «olmak yada

olmamak» noktasına sürükle-

mektedir. Okuyucu ve İlân mil-

itarâmin sınırları olduğu Türkiye'

de sermayesi kuvvetli yada po-

litikası tutarlı gazeteler daya-

nacak, diğer gazetelerin «eg-

asifiye olacaktır.

Ihtilal kırıcı

Halbuki o günlerde Türkiye büyük bir buhar geçiriyor. Buhan, Allah'ın Eitfüylü atıatiumdur. Tenisden başka bir sey bilmeyen rahat kurbanlarının malumu olsun ki, kapımıza calan kanlı ihtilâl önlenmesinde BUGUN gazetesiin büyük rolü olmustur. Bugün, komünist ihtilâllere karşı, müslüman hâfci iyandırılmış, ona direnen suuru aslamış ve tarihi bir vazife eylemiştir. Allah'a hamd ederiz.

M. ŞEVKET EYİ

(Bugün, 21 Kasım 1968)